

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmentien leveleket nem fogadunk el. Ara 5 lei

Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő: Jámber Ferenc. Bucureszti szerkesztő: Hát-szegi Ernő, Strada Cobălcescu 52.

Szerda, 1937. szeptember 29.

5693. ÉV. XX. ÉVF.
TISZRI 24. 217. SZAM.

Taxa postala
plátite in num.
No. 224713/929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop
10. Telefon: 8-61. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. Hir-
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” a transilvaniai és banati
zsidóság egyetlen politikai napilap-
ja. Cikkeink utánnymását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

Dinu Bratianu és Pop Valec

Két név, két szimbólum.

Az egyik annak a családnak a nevét viseli, amely elsősorban vindikálja magának a modern Románia felépítését. Am a liberális párt élén Dinu Bratianu csak a név folytonosságát szimbolizálja, nem a kivételes egyéniség akarterejét, történelmi tisztánlátását és feltétlen autoritását is, ami apját, Ion Bratianut, de különsképpen bátyját: Ionel Bratianut, de beírta azzal, hogy ezeket muló nyilatkozatokban hozza az ország tudomására. A valószínűleg reznigáltan vette tudomásul, hogy csak a párt, de nem a kormány vezére is.

A másik a régi erdélyi politikus-generáció fiatalabb korosztályához tartozik. Szerényen kezdte, az egyesüléssel nem hozott át magával olyan nevet, amely minden további nélkül karriert biztosító politikai tőkét jelentett volna számára. Szívós akarattal, hajlékony, rugalmas, az idők szavára és fordulataira hallgató politikai felfogással törte fel magát a legelső vonalba.

Vasárnap egy politikai gyűlésen Dinu Bratianu állást foglalt Pop Valér numerus clausus gazdasági politikája ellen.

A liberális párt vezére világosan és félre-magyarázhatatlanul szögezte le álláspontját. Kétségtelen igazságokat fektetett le, olyanokat, amiket a kisebbségi sajtó és a még higgadt és tisztánlátó politikai vezetők nem egyszer leszögeztek a molhó és erőszakos nacionalizálási törekvésekkel szemben. Azt mondta, hogy nem lehet máról holnapra radikális eszközökkel kiverni a kisebbségi egzisztenciákat, mert ennek az ország gazdasági élete éppugy kárát vallja, mint az állam presztízse a külföldön. Azt is mondta, hogy végzetes hiba az ifjúságot feleltelen ígéretekkel elbódítani.

Szinte mentegetőzősképpen jelentette ki végül a liberális párt vezére, hogy a párt „nem változtatta meg programját és meggyőződését. „A liberális kormány” nem üzen hadat senkinek faji és nemzeti alapon.”

Ha a szavaknak egyáltalán értelmük van, úgy ez a beszéd az egész liberális kormányzás s a körlevél világos dezavválását jelenti. Dinu Bratianu, aki egy olyan családban nevelkedett, ahol a kormányzási készség szinte ösztönössé finomodott, olyan emberek között mozgott, akik nemcsak a mának, hanem történelmi perspektíváknak is éltek és alkotak, — meg kellett, hogy lássa a Pop Valér féle körlevélben a divatnakódolást, a parvenü szellemet éppugy, mint a gazdasági élet normális menetét, a politikai fejlődés történelmi vonalát közvetlenül fenyegető veszedelmét.

A régi liberális szellemben felleveledett politikai elveti a faji és nemzeti gyűlöletet és társadalmi békét hírdet.

Pop Valér körlevele a faji és nemzeti gyűlöletnek és a társadalmi békét hírdet.

A kisebbségi közvéleménynek minden oka meg van arra, hogy Dinu Bratianu dezavválását a legteljesebb elégtétellel regisztrálja. A pártvezér azonban nem kormányfő is egyuttal.

Az, amit Dinu Bratianu a liberális kormányzás végén mond, a legkevésbé sem egyeztethető össze azzal, amit ez a liberális kormányzás négy esztendőn keresztül csinált.

Dinu Bratianu pedig azonosította magát ezzel a kormányzással. Azt mondta vasárnap beszédében, hogy teljesen egyetértett és egyet ért Tatarescu kormányzási működésével.

A kormányzási működés egyik oszlopos megnyilatkozása Pop Valér dr röviddel ezelőtt székeltől kővele.

Hogy egyeztethető össze Dinu Bratianu nyilatkozatának szelleme, a Palota és Tatarescu kormányzásának helyeslése?

Vajon mindaz, amit a liberális kormány a jobboldali agitációkkal kapcsolatosan négy esztendőn keresztül művelt s aminek természetesen fejleménye volt a körlevél — belkutatás-e a társadalmi béke, a kisebbségi munka megbecsülése, a felekezeti és nemzeti harmonia szellemébe, amit Dinu Bratianu oly patétikusan hangoztatott Brailai beszédében?

Dinu Bratianu egyébként emelkedett szelle-

November első napjaiban lemond a Tatarescu-kormány

Hivatalosan is bejelentették, hogy november végén, vagy december elején sor kerül az új választásokra. Mégis módosítják az alkotmányt?

Vaida és Mironescu tárgyalásai Bucuresztiben

Bucureszti, szeptember 28. (Az Uj Kelet tud.) A Curentul kormányköréből úgy értesül, hogy október 10-én megjelenik a hivatalos lapban a parlamenti ülészak összehívásának egy hónappal való elhalasztásáról szóló királyi dekrétum. Dinu Bratianu és Tatarescu legutóbbi tanácskozásának eredményeképpen határozatba vették, hogy a kormány november első napjaiban, mindenestre november 15-ike előtt benyújtotta lemondását. A liberális parlament november 15-én való összeülése tehát nem kerül sor, mert a kormány lemondásával egyidejűleg megjelenik a hivatalos lapban a parlamentet felosztó királyi kézirat.

Közelednek a választások

A kormány közeli lemondása és az általános választások kiírása most már befejezett ténynek tekinthető. Franasovici közlekedésügyi miniszter a liberális párt caracali tagozatának ülésén Dinu Bratia-

nu és Tatarescu nevében közölte, hogy november végén, vagy december elején általános választások lesznek. Felhívta természetesen a párttagokat, hogy máris széleskörű előkészületeket tegyenek a választásokban való sikeres szereplés érdekében. Maga Dinu Bratianu is bejelentette vasárnap Brailai beszédében, hogy „közelednek az általános választások”.

Az utódlás kérdésében viszont az utóbbi napok nem hozták meg a várt tisztázást. A jelek szerint már a liberális párt mérsékeltabb elemei is hajamosak „hozjárulni” ahhoz, hogy a liberális párt kormányzását meghosszabbítsák. Dinu Bratianu Brailai beszédében kijelentette, hogy sem a paraszti állam, sem a harcos nacionalizmus formuláját nem látja megvalósíthatónak, majd feltette a kérdést, hogy mi lesz Tatarescu lemondása után: „marad-e a liberális párt hatalmon, vagy más párt következik utánuk?”

Hogyan fog lefolyni a válság

Liberális körökben Dinu Bratianunak ezt a kijelentését általános elégtétellel fogadták. A pártvezér ugyanis eddig elnevezte a liberális kormányzás meghosszabbítását és a pártnak ellenzékibe való vonulását sürgette. Kormánypárti körökben úgy hiszik, hogy a válság alig néhány napig fog tartani. A lemondó Tatarescu a nemzeti parasztpártot fogja utódjául ajánlani és Mihalache rövid terminust fog kapni arra, hogy pártján kívül álló elemekkel — lehetőleg Vaidával és Iumianuval kormányzási egyezséget hozzon létre. Amennyiben nem sikerülne — és valószínű, hogy nem fog sikerülni — úgy Tatarescunak ismét sánca nyílik arra, hogy újabb megbízatást kapjon kormányalakításra.

Módosítják az alkotmányt?

Ezt a lehetőséget liberális körök megerősítve látják Dinu Bratianu vasárnap beszédében. Annál is inkább, miután a pártvezér kijelentette, hogy a liberálisok jelentik „az egyetlen pártot, amely az országot a fejlődés útján vezetheti”. A választások előkészítése egyébként a liberális pártban serényen folyik. Az egyes miniszterek sorra látogatják a megyei tagozatokat és igyekeznek elsimitani a belső konfliktusokat. Brailában például maga Dinu Bratianu vette kezébe a párttagozat vezetését.

A kormányválsággal kapcsolatosan liberális körökben ismét sokat alkalmozták a módosításról. Különösen abban az esetben volna arról szó, ha a módosítás kapna kormányalkotásra megbízatást. Amennyiben ez megtörténne, úgy a jelenlegi parlamentet mégis összehívják, a módosítással kapcsolatos előkészítő formalitások eszközölése végett. A választá-

si megnyilatkozata végzetesen hordja magában ezen ellentmondás bélyegét. Ez az ellentmondás pedig maga is tragikus szimbólummá mélyül.

A jóhiszeműség, a tiszta szándék, a jobboldali demagógia veszedelmének tisztánlátása

csak plátói nyilatkozatokban él ki magát. A kormánykérdés és ott, ahol tettek egyengetik Románia jövőbeni fejlődésének útját, más szellem és más mentalitás trónol. Dinu Bratianu az elmélet — Pop Valér a gyakorlat.

VILAG TUKRE

Az új népszövetségi palota csodái

Genf, szeptember 28. Ma tartja a Népszövetség első ülését az új palota nagyszobájában. Ez lesz tulajdonképpen a Népszövetség új székházának a felavatása; mert ez a palota, amely kerek negyvenmillió svájci frank költséggel épült, eddig tulajdonképpen még csak részletekben nyílt meg, — hol az egyik szárnyába költöztek be, hol a másikba és a közgyűlés, még az idén is, még most is, Genf város nagy tanácstermében székelt, mint a Népszövetség megalapítása óta, mindig. Mire kihurcolkodnak belőle, már tökéletessé is vált: egyszerű, prózai szerény maradt ugyan, Genf megingathatlan tradícióinak a szellemében, de éppen puritánosságában nagyon ünnepélyes és egykori, szörnyű akusztikáját is már annyira tökéletesítették, hogy a világba gyakran oly messzehangzó szónoklatokat egész jól lehet hallani. Nyugodtan megmaradt volt volna a közgyűlés ebben a szerény teremben... legalább is addig, amíg a Népszövetség fennmarad...

...Azonban megnyílt az új épület, a „Palota”, Genfben kívül, egy kis magaslapon és ma már a közgyűlést is ott tartják meg, — egy befejező üléssel nyitják meg a nagytermet. Vajon nincs-e ebben valami szimbólum?...

Ez az új palota a 14. Lajos korabeli versaillesi kastélynak az Uj-Berlin „Uj tárgyalószobájától” áthátolt változata, amely sokkal jobban illenek a Rakovszky-parkhoz, mint a genfi tó fölé, a maga komplikáltságával és külsőerhetelenségével, rengeteg lépcsőházával, liftjével és folyosóinak labirintusával sokkal inkább kétségbeeszt, semmint elragadja a látogatót. Az Ariana-parkot, ahol építették, a genfi néphumor már régen elkeresztelte Ariadne-parknak. Az új palota negyvenmillió svájci frankért, a kaszárnyának és a kórháznak különös keveréke... de abban a pillanatban, amikor tulvagy a rideg bejáraton: a művészet és a modern izlés csodája — egy kacsalábon forgó tündérvár. Az udvar öntözött, ondulált zöld pázsitja olyan, mint a legfinomabb francia kastélyok parkjában a gyp: rövidre nyírott, ápolt, puha, elegáns. Embermagasú bokrok vannak elhíntve rajta, lilafürtös és rozsdavörös virágokkal, amelyek most nyílnak és olyanok, mint az orgona és olyan az illatuk is. A palota falára egzotikus virágok kuszának fel: vöröscyógos japán fürtök és közöttük lila orchidea-bokrok.

Belül, az épület berendezése: az izlés és a technika csodája: számúzve van belőle minden, ami napjaink, — nem: óráink előtt — megvolt: az egész palotára nyugodtan ráirhatták volna, címek és jelszónak: 1937. A táviróhivatal távolbairógépekkel dolgozik és egy-két perc alatt közvetíti a sürgönyöket mindenüvé a világon; a főtűtűkár irodájában rádióleadóállomás van berendezve; van egy kicsi bankhelyiség, amelynek kacér, sárgarézsraai mögött mindenféle pénzüvelet elintézt és nem kisebb intézetnek, mint a londoni Lloyd's Bank-nak a fiókja; a Népszövetség aktáit, okmányait, a rengeteg újságot és könyvet, ami naponként ideérkezik, kis automatikus szekereken tolják az aranyomogrammal diszített kocsis-kékruhás, elegáns szolgák, a fényes-zöldre lakkozott, ezüstveretű liftek rácsán apró lámpácskák villannak fel, amelyek nemcsak azt mutatják, hogy a felvonó melyik emelet felé száguld, hanem megvilágított apró nyilacskákkal azt is, hogy felfelé megy-e, vagy lefelé? A delegátusok, de főleg a

Népszövetség sok tisztviselőjének üdítésére apró bár-kocsikat tologatnak a folyosókon: szendvicsekkel, gyümölcscsel, frissítő italokkal és akinek kedve van: pezsgőt is íhat, mert a gusztyus kis bár-kocsi alján francia pezsgő van behűtve, amelyet poharaként mérnek ki; még a legszükségesebb és a legmélkülözhetetlenebb helyiségek is csillognak a fehér márványtól és a szikrázó ezüsttől. Az egész épület szürke gumiszőnyeggel van bevonva, amelyhez példátlan eleganciával illik a szőnyegek széles sötétzöld szegélye. Egyedül gumiszőnyegre kerek kétmillió svájci frankot kötöttek.

A társalgók, a szalónok, a tanácskozótermek a modern iparművészet csodái. A szőnyegek és a butorok olyan valószínűleg, mintha nem a való élet számára készültek volna, hanem egy szép álom díszletei lennének. Mintha mindez egy nagy amerikai film, — a világ legrágább filmje — számára készült volna: az egész berendezés: Hollywood 1937. A butoroknak nem olyan az alakjuk, mint a butoroké, hanem mint az özőnvez előtti őszalotoké. Alacsony karosszék, óriási magas támlával; hosszú asztalok, amelyek két oldalukon elkeskenyednek, és olyanok, mint egy nagy cethal, vagy mint egy vízzeneszó torpedó: kicsi kis palizander dohányszőszalkák, lapjuk: csiszolt tükör; pihenőszékek, mint bölcsők, a falakon fantasztikus díszek: egész falakat beborító festmények, amelyek vatta-figurákat ábrázolnak, jótélturába mártva, üvegbe karcolt virágok és egy mélykére festett falon, amely az égboltot ábrázolja, aranydrótból, láthatatlan módon odafüggő figurák — csillagképek szimbólumai — amelyek veszedelmesen hasonlítanak az e-torított modern kirakatbábokhoz...

Milyen iparművészeti csodákat látni itt! Fekete ébenfaasztalokat, skarlát-vörös lakk újságtartókat, magas sárga rézhamutartókat, mint önálló butorokat, hogy a cigarettával még csak az asztalig sem kell hajolni, mert a bölény-karosszék mellett mingyárt ott áll a karsu-zerge hamutartó. És milyen ülés esik ezeken a székeken. Milyen kemények és mégis milyen rugalmasak. Milyen keskenyek és mégis, milyen kényelmesek. A fűtés láthatatlan és a világítás is mindenütt el van rejtve, titokban ömlik a fény a tetőről, vagy a falak mögül, vagy sarkokból. Ahol már nem lehetett elkerülni, hogy honnan jön a meleg és a világosság: ott a puha szürke falakra zafirkált fűtőtesteket szereltek fel — gyönyörű! — a lámpák pedig magasra erősített opál-tálcákká, melyek azonban nem ételt kínálnak, hanem fényt.

És hogy vannak a színek összeválogatva. A tanácsterem barna tölgykarosszékei a körülöttük lévő babér-zöld nehézbőr-huzatokkal olyanok mint a legrégibb, legkonzervatívabb angol klub berendezése. Először nézel körül — és máris olyan otthonos, mintha harminc év óta minden nap idejárnál... A nagyterem, amely csak a jövő kedden nyílik meg és amely ma még szigorúan el van zárva a nyilvánosság elől olyan, mint a párizsi Opera. Csak hogy nem vörösbársony, aranydíszítéssel, hanem mogyorószin, vajszínű ülésekkel. De hatalmas szinpadja van, — itt lesz az előadás — és földszinti karosszékek — a Népszövetség, — erkélye — a hírlapírók — és karzata: a közönség. Mindenütt krémszínű faburkolat, semmi szöglet, semmi él, — minden lesimitva, kikerekítve... olyan, mint a Népszövetség... És a nagyterem fölött: a vendéglő, vajszínű, zöldszegélyű székekkel, elragadó asztalokkal, melyeken csillog a kristály és az ezüst. Olyan ez az étterem, mint a legkacérabb párizsi nyári vendéglő, nőekkel, pezsgővel, zenével. Mint itt minden, úgy ez a vendéglő is: valószínűleg; szinte hihetetlen, hogy ez nemcsak a szemnek készült, hogy itt ülni, rendelni, enni is lehet.

És ha azt hiszed, hogy a palota hetedik emeletén már elkészült az összes csodákkal: csak a vendéglő hatalmas terraszára kell menned, hogy a legszebb kilátást élvezd, amely eléd tárul: a mély-kék

genfi tavat és vidékét, előtted és balra tőled a gyönyörű tó, jobbra a szép Genf és mögötte a francia Alpepek, a szikrázóan fehér Mont Blanc és mellette a Jura hóval fedett romantikus hegylánc.

...Kábult fővel ereszkedik a látogató a viharos liften a prózai hétköznapi földszintjére. Egy tündér kastélyban volt, — ez igaz; de ez a kastély, sajnos, kacsalábon forog.

Mi történt a sátoros ünnepek alatt Bielitz-Bialában

Iskolás fiúk és lányok vezették rohamra a felzúzott tömeget a zsidó lakosság ellen

Varsó, szept. 28. A sátoros ünnepek súlyos megpróbáltatások napjai voltak a lengyelországi zsidóság számára. Bielitz és Biala, a két sziléziai-galíciai testvérváros magas kultúrával álló zsidó lakossága napokon át város pogromoknak és pusztító rombolásoknak volt kitéve. A hatóságok nem akadályozták meg a súlyos eseményeket, jöhetnek azoknak elfajlása előrelátható volt. Ezért joggal „programszűrés pogromnak” nevezik azokat az eseményeket, amelyeknek Bielitz-Biala volt a színhelye.

A cenzura nyomása alatt a lengyelországi lapok nem írhatják meg a valóságot és csak a dodnai hivatalos nyilatkozatokat közlik. Az egyik hivatalos jelentés így szól:

„Egy zsidó vendéglőben viszály támadt Leon Vanot, huszonnyolc éves keresztény munkás és Karl Norman hatvankét éves zsidó között. A viszály során Norman lelőtte Vanotot. Ezután néhány tucat zsidó háznak bezárták az ablakait. A hatóságok mindent megtettek a nyugalom helyreállítására.”

Igy a hivatalos nyilatkozat.

Hogyan kezdődött?...

A valóság viszont a következő: A bielitz Steggassen áll a zsidó Landau-vendéglője. A pogrom előestéjén ismert antiszemita álló csoport állított be a vendéglőbe, ahol alaposan leitták magukat, de nem akartak fizetni. A vendéglős rendőrt kérészt, aki a fizetni nem akaró duhajkodókat a rendőrségre kísérte, itt azonban szabadon bocsátották őket. A rendőrség épületéből másodszer is Landau vendéglőjébe tértek vissza az antiszemiták, ahol összezúzták a összerombolták a vendéglő egész berendezését. A rettenetes káoszban lövés dördült el. A duhajkodók egyike, Vanot keresztény munkás holtan rogyott össze. Minden bizonyíték nélkül a vendéglő zsidó alkalmazottjára, Normanra sűtötték a vádat, hogy megölte a keresztény Vanotot. Több se kellett. A vendéglőt porrá zúzták. Bielitzben és Bialában pillanatok alatt elterjedt a hír, hogy egy zsidó megölt egy keresztényt. A város több pontján súlyos zsidóellenes kilengések történtek. Számos zsidó háznak beverték az ablakait, üzleteket romboltak, árukat raboltak. Bialában a zsidó nagógát is megtámadták, melyet alaposan megromogáltak.

Temetés és pogrom

Mindez szombaton történt. Vasárnap ment végbe a megölt lengyel munkás temetése, amelyen több, mint tízezer ember vett részt. Már maga a temetés is antiszemita tüntetés jegyében folyt le. Amikor a tömeg visszatért a temetőből, megkezdődött a pogrom. Az agitátorok előre bejelentették, hogy mi lesz, de a rendőrség télen maradt. A felizgatott tömeg behatolt a zsidó-lakta utcákba, leütötte a zsidó járókelőket, lakásokat és üzleteket rombolt és a zsinagógát másodszer is megtámadta. Súlyosan megromogáltak a zsidó hitközség házáét és intézményeit. A pogrom élsapata 12—16 éves iskolásfiúkból és lányokból állott.

A két város főuccái romhalmaz képét mutatják. Csak azokat az üzleteket kímélték meg, melyeknek tulajdonosai idejében kiirták a cégtáblára: „Keresztény üzlet”. Azon keresztény üzleteket, amelyeknek tulajdonosai ezt elmulasztották, éppúgy összerombolták, mint a zsidó cégeket.

Csak este érkeztek megerősítő rendőresapatok Krakóból és Kattowitzból, amelyek helyreállították a rendet. Számos letartóztatás történt és az őrizetbe vettek között sok zsidó is van.

A Gorny eset

Néhány napig csend volt Bielitz-Bialában. A város utcáin lovasrendőrök és csendőrsztagok cirkáltak. A levegő puszkaporos volt, ha nem is történtek újabb kilengések. Csütörtökön aztán újból felsaptak a pogrom tüzei. Hogy mi indította el az újabb lavinát, erről a következők mondja el a szűkszavú hivatalos kommuniké:

„Csütörtök délután két órakor a Schiesshausparkban, a Chautemps-ucca kijáratánál eszméletlen állapotban találták a járókelők Anton Gorny bielitz kereskedőt, aki tartalékos tiszt volt és lengyel tiszt uniformist viselt. Gornyt a kórházba szállították, ahol az orvosok agyvérzést állapítottak meg, amelyet a fej hátsó részén ejtett ütések idéztek elő és elbénította a test baloldali részét. Amikor Gorny visszanyerte eszméletét, elmondotta, hogy hirtelen nyomást érzett fejének hátsó részén, amikor felállt az egyik locáról. A tettest nem láthatta, mert nyomban összezest. A helyszínen egy kilogramos súlyt találtak. Amint Bielitzből jelentik újabb, ez az eset újabb antiszemita kilengésekre vezetett, miután bizonyos részről azt a hírt terjesztették el, hogy Gornyt zsidók támadták meg.”

Az ügy folytatásáról a következők jelentik:

Pénteken a bialai kórház igazgatója alaposan megvizsgálta Gornyt. Megállapította, hogy nem kö által okozott sebesülés, hanem hűdés idézte elő a baloldali bénulást. A bielitz és bialai zsidó hitközségek azzal a ké-

réssel fordultak a hatóságokhoz, hogy az orvosi vizsgálatnak az eredményét, a való tényállást plakátok útján hozzák a lakosság tudomására, hogy ily módon megnyugodjanak a kedélyek. A kérésnek nem tettek eleget.

A harmadik pogrom

Közben a tartalékos tiszt szövetsége tiltakozó gyűlést hívott össze Bielitzben, hogy felemelje szavát a lengyel tartalékos tisztet ént „zsidó támadás” ellen.

A hatóságok betiltották a gyűlés megtartását, de az mégis megtörtént. Tízezer ember gyűlt össze. Az összes szónokok zsidó támadásról beszéltek. A gyűlés után a tömeg a zsidó-lakta utcákra vonult és bezúrt a összes zsidó üzletek kirakatait. Ezután házmezterek és cselédek utmutatására behatoltak a zsidó lakásokba, amelyeknek berendezését összerombolták. A huigának közben ütöttek, vertek.

A rendőrség igyekezett megakadályozni az uccai vereseket, de a tömeg lehurrogta és fejretelöta a karhatalom embereit.

Néhány zsidó gyáros, amikor értesült arról, hogy a tartalékosok gyűlését a hatóság tiltalom ellenére s megtartják, elmenekült a városból és táviratot intézett Rydz Smigiy marsallhoz, akitől segítséget kérték és akivel közölték, hogy kénytelenek voltak bezárni üzemeiket.

Péntek reggel elterjedt a hír Bialitzban, hogy Gorny meghalt. A bialai lengyel iskolákban a tanítók felszólították a növendékeket, hogy testileg jelenjenek meg a „zsidó áldozat” temetésén.

A városban most ismét csend van, de senkiesem tudja, mit hoz a holnap. A város arculata valóságilag leirhatatlan. Törött üzletrendőnyök, összezúzott kirakatok, uccára cipelt élegetett áruk foszlányai hevernek szerte. Több száz zsidó család emigrált Bielitz-Bialából. Akinek utlevele volt, Csehszlovákia-ba menekült.

„Európa” rendezés miniszteri engedély alapján

Okt. 14—20

Utlevel nélkül 7 napra,

sportkülönvonattal Budapestre, Bécsbe, Prágába

Részvételi díj a közös utlevél és vízum költségeivel együtt

Cluj—Budapest—Cluj lei 1450

Jelentkezés az Uj Kelet Kiadóhivatalában, vidéken a Főiskolakereskedéséknél.

Kérjen részletes prospektust!

Kérjen részletes prospektust!

Zsidó kolonizációs lehetőség Madagaszkárban?

A lengyel Madagaszkár-bizottság elnökének nyilatkozata

Varsó, szeptember 28. Lepecky őrnagy, a Madagaszkárban járt lengyel expedíció vezetője, Varsóba való visszaérkezése után nyilatkozatot adott a sajtónak madagaszkári benyomásairól és azokról a lehetőségekről, amelyek véleménye szerint Madagaszkárban adódnak a zsidók letelepítése számára.

Lepecky őrnagy közölte a sajtó képviselőivel, hogy az expedíció vizsgálatának eredményeiről előbb a lengyel kormány-nak és a francia gyarmatiügyi minisztériumnak fog beszámolni és csak azután kerül nyilvánosságra a bizottság jelentése.

— Általában — mondotta — vizsgálataink eredménye némi optimizmusra ad okot. Kolonizáció szempontjából csak az éghajlatilag egészségesebb madagaszkári vidékek jöhetnek számításba. A szigeten sok a termékeny föld. Erdőségek azonban nincsenek. Az európaiak jól aklimatizálódnak. A benszülöttek és a fehérek kö-

zötti viszony kedvezőnek mondható. Egy négyzetkilométerre hat lakos esik, ug7, hogy a sziget távolról sem mondható benépesítettnek. Madagaszkárban jelenleg mindössze kilenc lengyel állampolgár él, de nincs közöttük zsidó. Ezzel szemben 8 francia zsidó él a szigeten.

— Felfestítettek egy dohánytözsédt Nagybanán. Tudósítóm jelent: Tegnap éjszaka két órakor Horváth Lajos kalapos mester, Miklós József lakatos és Osváth Lajos szatmári illetőségű cipészsegéd felfestítettek Salamon Benő főtéri dohánytözsédjének bádogaajtáját és a trafikából több cigarettát és dohányt vittek el. Osváthot a helyszínen elfogta a szolgálatos rendőr, míg Horváthékat egy kocsmában sikerült elfogni. Elállították a trafikofosztogatókat a rendőrségre, ahol részegségükkel védekeznek.

Din a gazo cla

A liberális pártvezér fe

„Nem kell ijjes mindent elé

Bucuresti, szeptember 28. (tud.) Vasárnap Dinu Bratianu párt elnöke, a kormány együttesen résztvevő a bratlanu palota felavatásán. Az Costinescu, Sassu, Canci Berceanu miniszterekkel a liberális pártvezér a bratlanu vezetőségének ülésén, ahol napirenden levő összes sekről, mindenekelőtt is sági numerusz klauzusz és sebbségek elnyomtatásának a liberális pártvezér Popnek megjelenése után néhányesnek tartotta kategórialmi az elnyomtatás ellen hogy a liberális párt a fejmes megértés álláspontján ezéde során, amellyel lapja se foglalkozunk, Dinu Bratlanu kezéket mondotta: — Felhasználom az alk

Select csütörtök kezdettel Mozgó kezdettel vetili

göngyöltsem a politikai mondanivalómat Tatarescu nőekkel is, akivel teljesen és egyetérték eddigi működésben. És hogy mondanivalóimnak más értelmezést, ez

Nacionalizmus állam

— Közeledünk a jelenléti időszak negyedik esztendőjéhez. A kormányutódlást több és csoport igyekszik maghoz. Ez természetes is. Az ország ahhoz, hogy a következő állásfoglalhasson, ismét egyik párt kormányzást is igyekeztem megvilágítani valamennyi párt irányvonalait és lehetőségeit, ez az

— Két képlet nyomult: paraszti állam és a nacionalizmus. Nem konkrétizáltak azonban jelent a paraszti állam, s lehet megvalósítani, mint sem mutatták ki, hogy az új nacionalizmus. Önkedés, vajjon van-e valami másulakban, amelyeket ugyanak előre a választási eredményből. A paraszti osztály f mint a nacionalizmus szem az ellenzéki program megvalósítások pártja megvalósításától kezdve parasztiok felszabadítását jó anyagi helyzetével és tük őket a többi társadalomtól, szavazati jogot a szélesre nyitottak az utat haladhatnak és a legmagkakat is elérhetik.

Dinu Bratianu ezután rális kormányzás érdeme román elem helyzetére.

A román

— A román elem fog az összes közhívatásokat szédét Dinu Bratianu. Amelyeken elnyomott ele egyenrangúvá tettük a tgekkel úgy a földosztás,

STERN-féle orf. kóser vendéglő Nagyváradon

Str. N. Borgia (volt Zöldfa ucca) 19. Országszerte ellamert kitűnő konyha, szolid árak, figyelmes kiszolgálás.

Brdély vezető étterme, az utazó közönség kedvenc találkozóhelye. ארט. כשר

Dinu Bratianu a gazdasági numerus clausus ellen

A liberális pártvezér feltűnést keltező kijelentései. „Nem üzenünk senki ellen felekezeti, vagy nemzeti háborút”

„Nem kell ijuságunknak fejébe verni, hogy valaki mindent elérhet, csak azért, mert román”

Bucaresti, szeptember 28. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap Dinu Bratianu, a liberális párt elnöke, a kormány több tagjával együttesen részt vett a brailai betegségyező palota felavatásán. Az ünnepség után Costinescu, Sassu, Cancicov, Nistor és Berceanu miniszterekkel együtt részt vett a liberális pártvezér a brailai párttagozat vezetőségének ülésén, ahol nyilatkozott a napirenden levő összes politikai kérdésekről, mindenképp is pedig a gazdasági numerus clausus és általában a kisebbségek elnyomásának problémájáról. A liberális pártvezér Pop Valer körlevelenek megjelenése után néhány nappal szükségesnek tartotta kategorikusan állást foglalni az elnyomás ellen és hangsúlyozni, hogy a liberális párt a fejlődés és a túrcsúcs megértés álláspontját képviseli. Beszédében, amellyel lapunk más helyén is foglalkozunk, Dinu Bratianu a következőket mondotta:

— Felhasználom az alkalmat, hogy fel-

problémáit. Előzetesen megtanácskoztam centrumok keretében és az állam vezető testületébe való beiktatása után. Támogattuk gazdasági intézményeiket és tudatába ültettük, hogy uralkodó eleme ennek az országnak.

— Ha az ipart és kereskedelmet kisebbségek teremtették meg ezeken a vidékeken és ha egyes esetekben a román elem távol is tartották ilyen vállalatoktól,

nem kell elsielni az orvoslást és megmérgeznünk a nemzetgazdaságot olyan orvosok egyzerre való beadásával, amelyek el is pusztíthatják.

Nem kell a fiatalságnak fejébe verni, hogy minden öket illeti meg és hogy felkészültség és munka nélkül is bárki elérheti a helyzet, amelyre aspirál, csak, mert román. A mi teendőnk az, buzduljunk a fiatalokat, hogy dolgozzanak, öntsünk bizalmat beléjük, képességeikbe és érvényesülési lehetőségeikbe.

A háztartási munka dacára is ápolt lehet bőre ha NIVEA-t használ

Még ha gyakran éri hideg, meleg víz, akkor is friss üde maradhat bőre, ha azt NIVEA-val ápolja.

Az Eucerit hatása ez!

Nivea crème dobozban és tubusban Nivea-Ole!

— Így dolgoztunk egész multunk során, így kell dolgozunk a jövőben is. A mi pártunknak, amely a „Prin noi insine” elvét megvalósította a régi királyság magángazdaságában,

nincs szüksége arra, hogy utánozzon, sem, hogy túlléptájon, sem hogy rög-tönözzen.

A mi pártunknak politikai és gazdasági programja van, amelyet a jövőben is habozás nélkül követni fog és ugyanolyan megvalósítási lehetőséggel, mint a multban. A társadalmi béke pártja vagyunk, mely arra hivatott, hogy összeegyeztesse az ország összes osztályainak és polgárainak érdekeit.

— Nem üzenünk senki ellen, sem nemzeti háborút senkinek.

— Oltalmazni fogjuk az ország összes dolgos és fejlődést szolgáltató elemeit és meg fogjuk erősíteni, nem pedig gyengíteni mindazt, ami Nagy-Románia gazdasági fegyverzetét képezi, különös mértékben foglalkozva a román etnikai elemmel.

— Az ország és külföld minden felvilá-

gosodott és öntudatos rétege bizik bennünk. Sikerül-e az ország presztizsét megerősíteni és nem mi fogjuk ezt megcsorbitani, lerombolva a bizalmat, amelyel mindig adóztak pártunk iránt, amely Nagy-Románia legmegbízhatóbb politikai instrumentumát képezi.

„Nem változtatunk meg programunkat”

— Szükségessé tartottam felolvasni ezeket a kijelentéseket, amelyek pártunk irányvonalát szabják meg.

— Az országnak tudnia kell, hogy nem változtatunk meg sem mentalitásunkat, sem programunkat. Az egyetlen ország vagyunk Európában, amely nagy reformokat vitt keresztül, társadalmi zavargások és megrázkódtatások nélkül. Így tettünk és így fogunk tenni a jövőben is.

— Közelednek az általános választások. Marad a liberális párt, vagy más párt kerül kormányra? Nekünk fel kell készülnünk, mert az egyetlen párt vagyunk, amely az ország fejlődéséért biztosítja.

Select Mozgó csüörtöki kezdettel kezdettel Sylvania Sidney és Henry Fonda egyetlen idej. slágerét: Csak egyszer élünk

göngyöltsem a politikai élet aktuális mondanivalóimat Tatarescu miniszterelnökkel is, akivel teljesen egyetértettem és egyetértek eddigi működése tekintetében. És hogy mondanivalóimnak ne adhasanak más értelmezést, ezeket írásba foglaltam.

Nacionalizmus és paraszti állam

— Közeledünk a jelenlegi törvényhozási időszak negyedik esztendejének lejártához. A kormányutódlást több politikai párt és csoport igyekszik magának elvitatni. Ez természetes is. Az országnak azonban ahhoz, hogy a következő választásokon állást foglalhasson, ismernie kell mind egyik párt kormányzási programját. En is igyekeztem megvilágítani magamnak valamennyi párt irányelveit és megvalósítási lehetőségeit, ez azonban nem sikerült.

— Két képlet nyomult előtérbe: a paraszti állam és a nacionalizmus formulája. Nem konkretizálták azonban, hogy mit jelent a paraszti állam, sem azt, hogyan lehet megvalósítani, mint ahogyan azt sem mutatták ki, hogy valósítható meg az új nacionalizmus. Önként adódik a kérdés, vajjon van-e valami új ezekben a formulákban, amelyeket ugródeszkanak tolnak előre a választási erőpróba alkalmából. A paraszti osztály felemelése, valamint a nacionalizmus szempontjából mi nem az ellenzéki programok, hanem a megvalósítások pártja vagyunk. Pártunk megalapításától kezdve foglalkoztunk a paraszti felszabadításával, művelésével, új anyagi helyzetével és egy sorba állítottuk őket a többi társadalmi osztályokkal. Földet, szavazati jogot adtunk nekik és szélesre nyitottuk az utat, amelyen előreláthatnak és a legmagasabb méltóságokat is elérhetik.

Dinu Bratianu ezután felsorolta a liberális kormányzás érdemeit, majd rátért a román elem helyzetére.

A román elem uralkodói

— A román elem foglalta el csaknem az összes közhivatalokat — folytatta beszédét Dinu Bratianu. Az új területeken, amelyeken elnyomott elem volt, egyelőre egyenrangú teltük a többi nemzetiségekkel úgy a földosztás, mint kulturális

Ki és hogyan pénzezi a svájci náciakat

Amikor a vádlóból vádlott lesz. Fotókópiák a svájci bíróság előtt

Bern, szeptember 28. A berni bíróságoknak a napokban kellett volna foglalkozniuk a Bazelből származó Leonhardt volt örnagy feljelentésével. Az egykori örnagy Lovsi berni író perelte rágalmaszást, aki egy riportjában azt írta, hogy a svájci nacionalista szervezeteket hitleri pénzzel támogatják. Amikor tárgyalásra került volna a sor, a vádlott számos levél fotográfiáját mutatta fel, amiknek eredetijét egy kémskedéssel gyantsított házkutatása alkalmával találták. E levelekből kétségtelenül kiderült, hogy Leonhardt a náciak béréncé.

A bíróság ekkor az ügyész indítványára

céjtette az író ellen a vádat, ellenben Leonhardt ellen megindította az eljárást, amelynek során kiderült, hogy a svájci kampókereszetes-mozgalom főbb emberei, akik állandóan politikai tisztességüket hangoztatták, Fleischhauer német vezér-örnagy után kapták a pénzeket. Fleischhauer volt az, aki a svájci zsidó szervezetek ismeretes „Cion böccsek” perében főtanúként játszott szánalmas szerepét. A német tiszt leginkább a perben résztvevő vádlottaknak küldte a „támogatást”.

A berni bíróság elnapolta a tárgyalást, hogy az ügyész közben beszerezhesse a felmutatott fotográfiák eredetijét.

A csucsai katasztrófa ötödik bünöse: Pop Maria pályaoörnő

A poieni forgalmista összetévesztette a vonatokat, majd elveszítette a fejét. Mit állapított meg a hatósági vizsgálat

Oluj, szeptember 28. (Az Uj Kelet tud.) Dániel vizsgálóbíró még nem fejezte be a vizsgálatot annak megállapítása végett, ki lehet terhel a felelősség a csucsai katasztrófáért. Az eddigi kihallgatások, valamint a vasúti szakértők vizsgálódásai alapján azonban a hatóságok már megközelítően tiszta képet alkottak maguknak a szerencsétlenség okairól. Mindenképp is Arzenie Damiant, a gyorshevonat mozdonyvezetőjét terhel a felelősség, akit a kolozsvári ortopédkórházban ápolnak. Másodsorban Ion Corneanu poieni forgalmista, Florian Tentiu, a gyorshevonat vezetője és Teodor Buza poieni váltóór bünösök a katasztrófa előidézésében. Ezekhez csatlakozott utóbb Pop Maria, a Csucsai és Poieni közötti egyik órházban szolgálatot teljesítő vasutasnő, akinek bünösségét az utólagos vizsgálat állapította meg.

A forgalmista összetévesztette a vonatokat

Corneanu forgalmista azt hitte, hogy a Ko-

lozsvár felől jövő személyvonat érkezését jelzik midőn a gyorshevonat megérkezett. Azonnal szabadra állította a kijáratit szemafort, hogy a személyvonat menetrendszerűen folytathassa útját Csucsai felé. Ezzel szemben a gyorshevonat érkezett be. A vonatvezető és mozdonyvezető látva, hogy a kijáratit szemafor szabad, azonnal elindították a vonatot, amelyet Buza kijáratit váltókezelő kiengedett, bár ő a személyvonat kiengedésére kapott előzetes utasítást Corneanu forgalmistától. A szerencsétlenség még így is elkerülhető lett volna. A gyorshevonat vezetője azonban nem vette figyelembe a csucsai állomástól 1200 méterre levő első bejáratit jelzőt, amely „lassíts”-ra volt állítva és amelyből tudhatta volna, hogy a második bejáratit szemafor „tilost” jelez. Továbbra is 60—70 kilométeres sebességgel folytatta útját.

Corneanu, mint fentebb láttuk, nem volt tisztában az aznapi forgalmi renddel. Midőn megkapta Csucsáról a jelzést a személyvonat elindításáról, azonnal vészjelzést kellett volna

leadnia „állítsatok le minden vonatot”, hogy a közbeeső pályaoörök intézkedhessenek. A forgalmista azonban elveszítette a fejét és nem tudta mit csináljon. A közbeeső két órháznál az illető órök felelősei: Cretu Anna és Pop Maria teljesítették szolgálatot. Ezek ugyan láthatták az ellentétes jelzésekből hogy valami zavar van, de pszichológiailag érthető, ha nem jutottak el odáig, hogy megmásítsák a forgalmisták rendelkezéseit. A két asszonyt egyébként ma kihallgatta Dániel vizsgálóbíró és dr Pop Maxim ügyész. Miután megállapítást nyert, hogy Pop Maria nem jelentkezett azonnal a poieni forgalmista kétségbeesett telefonhívására, letartóztatták. A letartóztatást a törvényszék vádtaácsa azonnal helybenhagyta.

Egyébként a vasúti katasztrófa Kolozsvárra szállított áldozatainak állapota kielégítő. Ugy a klinikán, mint az ortopédkórházban ápolt sebesültek túl vannak az életveszélyen.

— Ha le akar fogyni, igyék reggel, délben és este egy-egy harmad pohár természetes „Fetenc József” keserűvizet, mindig két órával az étkezés után. Az orvosok ajánlják.

Az új Dr. LENGYEL SZANATÓRIUM

(Cluj-Kolozsvár, Str. Gojdu 3 A)

Románia legmodernebb gyógyintézete, nagy parktól körülveve a város centrumában. Minden szobája teraszra nyílik, 300 m² tetőteráza van, ahol egész nap és az év bármelyik szakában nap- és légfürdők lehet venni. Modernül berendezett műtőterem és szülészoba. Minden szobában hideg és meleg folyóvíz. Vízgyógyintézet, Balfürdő, amely krónikus bálbántalmak, székrekedések, epe- és veseköveknel kitűnő eredményeket ad. Electrotherapia: ultra rövidhullám és minden más villanykezelések. Modern Röntgen-berendezés. Laboratóriumok. A tetőterasz mirigygyerek kezelésére igen alkalmas és Romániában páratlan. Fogó- és húzóak. Diétás konyha. Fertőző betegeken kívül minden beteget felvesz. Üdülő- és lábadozó betegeknek is igen alkalmas. Mértékelt díjazás.

Szabad orvos-választás

Az intézetnek rituális konyhája is van.

Sulyos megterhelésekre készül a palesztinai kormány a galileai angol biztos meggyilkolásáért

A palesztinai arabok is megrémítette a nazareti gyilkosság. Október végén várják Palesztinába az új angol bizottságot

JERUZSÁLEM, szeptember 28. Az egész országban óriási megdöbbenést keltett az a merénylet, amelynek Palesztina északi községében, Galileának angol biztosja kíséretében esett áldozatul. A galileai kormányzat Nazarethben fegyveres arabok támadták meg, akik miután agyonlőtték a kormányzó és a kíséretében levő angol rendőrszolgát, elmenekültek. A kormány rendkívül szigorú megterhelő intézkedésekre határozta el magát, amelyeknek híre általános félmegrettenést keltett az arabok, különösen a nazareti községben. A rendőrség eddig 108 egyént vett őrizetbe, köztük számos arab notabilitást. A feszült légkörre való tekintettel a nazareti kereskedők bezárták üzleteiket.

Arab összeesküvés Transzjordániában

Jeruzsálem, szeptember 28. Ammanból jelentik, hogy a mufti hívei és a transzjordániai ellenzék által kifejtett agitáció veszélyezteti a közbiztonságot Transzjordániában. Az utóbbi napokban összeesküvésnek jöttek a nyomára, amelyet Abdullah Emir, Pík pasa, a transzjordániai csapatok főparancsnoka, Giubb százados, az angol megbízott és Ibrahim el Hasem miniszterelnök élete ellen akartak elkövetni. Abdullah Emir gépkocsijában bombát találtak. A merénylet kapcsán letartóztatták az ellenzék több vezetőjét, köztük az Arab Bank transzjordániai fiókintézetének vezetőjét is, akiről megállapították, hogy 250 fontos jutalomdíjat tűzött ki több transzjordániai vezető személyiség meggyilkolására.

„Nehezen, de menni fog a felosztás”

London, szeptember 28. A Zsidó Távirati Irodának mértékadó helyről szerzett értesülése szerint október végéig nem kerül sor az újabb Palesztina-bizottságnak a kiküldetésére, amit a Népszövetség hozzájárulásával fog eszközölni az angol kormány, a zsidókkal és az arabokkal való tárgyalások felvétele céljából. Hivatalos körökben az a vélemény, hogy az újabb felosztási terv ügyében nem fognak az illetékesek gyors ítéletet ejteni. Inkább arra törekednek, hogy alaposan megszervezzék a technikai előkészületeket. Félhivatalosan azonban megerősítik azt a hírt, hogy az új bizottság munkájában a Peel-bizottságnak egyes tagjai is részt fognak venni. Ezt azért tartják szükségesnek, hogy a Peel-bizottság tagjai által szerzett tapasztalatok az új bizottságnak is rendelkezésre álljanak.

A „Manchester Guardian” megállapítja, hogy eddig öt testület nyilvánította véleményét a királyi bizottság által előterjesztett felosztási terv ügyében: az angol parlament, a cionista kongresszus, a Jewish Agency nagytanácsa, a mandátumbizottság és a Népszövetség tanácsa. Ezen testületek közül, írja a lap, egyik sem foglalt állást a felosztási terv mellett. De más megoldási javaslatot sem tette, hanem arra szorítottak, hogy bizonyos figyelemmel éljenek a felosztási terv kapcsán. Nagyon óvatosságot tanúsít az egész eljárás, a jövőben is óvatosságot fognak eljárni, de végzettségben menni fog a dolog.

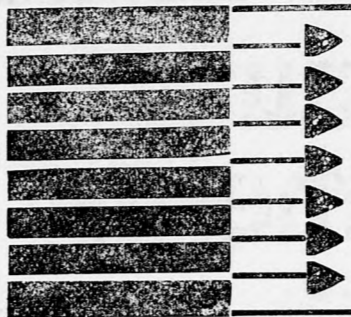
Bojkottálni fogják a második bizottságot

Az El Mokattam című egyiptomi arab lap értesülése szerint a palesztinai arab politikai bojkottálni fogják az új angol Palesztina-bizottságot.

Genf, szeptember 28. A Népszövetség hatos bizottsága, amelynek rendkívül érdekes Palesztina-vitájáról részletesen beszámolt az Új Kelet, elfogadta Graeff holland delegátus jelentését a bizottság tárgyalásairól, amelyet a Népszövetség plénuma elé terjesztettek. A jelentés kiemeli, hogy a delegátusok többsége különösen súlyt helyez a Palesztina-kérdés nagy jelentőségére és bonyolult voltára. A vita folyamán nagyfontosságú érvek hangzóttak el, nemcsak politikai, jogi és humanitárius szempontból, hanem különös tekintettel az egyes európai országokban élő zsidó lakosság problémáira. Az angol delegátus kijelentette, hogy a kifejtett nézeteket a mandátárius hatalom nagy figyelemmel fogja tanulmányozni. A bizottság meg van győződve arról, hogy a Népszövetség tanácsa figyelembe fogja venni a bizottság üléséről szóló jegyzőkönyvbe foglalt nézeteket. A bizottság megállapítja, hogy az illetékes tényezők által a közeljövőben beindítandó vizsgálatok távolról sem vágnak elébe a kérdés végleges eldöntésének és a bizottság fenntartja magának a végleges döntés jogát a kérdés lényegéről.

A politikai bizottság Palesztina-vitája általában rendkívül élénk érdeklődést keltett. A vita megnyitásánál többszáz újságíró és vendég volt jelen, utóbbiak között Dávid ben Gurion, a cionista exekutív elnöke, Mose Shertok, a Jewish Agency genfi képviselője. Az arab vezetők közül Anni Bey Abdul Hadi és Arzlan Emir voltak jelen.

Jeruzsálem, szeptember 28. A Palkor érte-

Évőeszközöket eladó kereskedők figyelmébe!!

Létesült az országban egy alapos évőeszközök készítő nagy gyár, amely minőségileg is megfelelőbb és elsőrangúbb évőeszközöket gyárt, mint a külföldről importáltak. Kérjen ajánlatot és mintákat a gyárvezetőségtől: ARGINTAMA ROMANEASCA Bucuresti. Str. Lipsicani No. 21. Tel. 3.51.90.

Rövid üzleti hírek

Az Erdélyi Bank Rt. kolozsvári pénzügyintézet Bucurestiben Str. Jon Ghica 7-9 számú két házat vásárolta meg. Az intézet a két ingatlan lebontatja és azok helyére modern bankpalotát építtet, mert jelenlegi bucaresti főtelepének helyiségei szűkebbé bizonyultak. Tervek szerint a bank 6 emeletes palotát építtet. Az építkezéseket a jövő év tavaszán kezdi meg.

Az Egyesült Közgazdasági és Jelzőbank Kolozsvár csődtömegéhez tartozó láposvölgyi mangánbányák macsamezói telepére az Intreprinderile Forestiere Romane volt első helyen mint főhitelező 2.500.000 lejes jelzőbank-követeléssel bekebelezve. A Forestiere ezen követelésének behajtására már éveken keresztül perelt indított és a most megtartott árverésen a jelzőbankhitelező vállalat követelése fejében megvette a macsamezói bányákat. Az árverés már jogerőre is emelkedett.

A Bancaat október 6-án 2020 drb. Intreprinderile Forestiere Romane S. A. Cluj részvényt árvereztet el, darabonként 200 lejes kiáltási áron. A részvények egy helyi pénzügyintézet útján kerültek a Bancaat birtokába.

A cluji Reuniunea Meseriarilor Romani javaslatára az iparügyi és kereskedelmi minisztérium negyven cluji iparosnak gépeket és szerszámokat bocsát rendelkezésére, a kis iparosok támogatása címén. A gépeket és szerszámokat az iparosok nem tartoznak megfizetni.

A minisztertanács 64.731.387 lej értékű gyógyszermegegyezést a próbált. A szállításhoz a következő cégek vesznek részt: Ufarm S. A. Cluj 13.898.000 lej, I. G. Farbenindustrie (Romigefa Bucuresti) 13.997.000 lej, SIF S. A. R. 3.984.400 lej, Georges Verglas 2 millió lej, Lutetia 1.997.000 lej, dr. Radu 3.997.000 lej, laboratorul L'Atome 1 millió 100.000 lej, laboratorul Cioara 3.250.000 lej, Drogueria Standard 66.000 lej, IFAR S. A. R. 130.000 lej, ing. Grimberg 868.504 lej, Comerciala Farmaceutica 337.374 lej, Vesta Oradea, 143.245 lej, dr. Wander 412.500 lej, Farmacia Barna 927.600 lej, Studerus et. Co. 905.000 lej, Cartea Romaneasca 678.190 lej, Olex 297.080 lej, S. N. Jancovici 159.000 lej, Flavian Finkelstein 12.750 lej, N. N. Calmanovici 649.270 lej, Centra 11.600 lej, Stabilmentele Moskovits Oradea 498.200 lej, Drogueria D. Nestor 7.199.990 lej, Drogueria Standard 4.601.284 lej, Drogueria Sf. Gheorghe 71.200, Pharmarom 888.235, Romigefa 532.830 Pogresul Farmaceutic 38.650 lej.

200 millió lejre emeli alapitokáját az Erdélyi Bank. Az Erdélyi Bank Rt. október 7-re rendkívül közgyűlést hívott egybe, melynek tárgysorozatán szerepel az igazgatóságának az a indítványa, hogy a pénzügyintézet jelenlegi 120 millió lejes alapitokáját 200 millió lejre emelje fel. Az igazgatóság a tökéletes szűkegyességét a betétállomány állandó növekedésével és az intézet üzletmenetének fellendülésével indokolja. — Ugyancsak október 7-én tartja rendkívüli közgyűlést a Comex S. A. R. bucaresti részvénytársaság is, melynek tárgysorozatán egyedüli pontként a vállalat felszámoltatására vonatkozó javaslat szerepel. Ismeretes, hogy e négy év óta fennálló vállalatot az Erdélyi Bank alapította az a céllal, hogy a pénzügyintézet bucaresti térfoglalását előkészítse. Miután a Comexnek ezen szerepe a bank bucaresti főtelepének megalapításával megszűnt, a Comex további fenntartása nem látszik szükségesnek.

KÖZGAZDASÁG

A napokban megkezdődnek a román-osztrák gazdasági tárgyalások

A román-osztrák külkereskedelmi kapcsolatok, mindenek, csak barátságosaknak nem nevezhetők. Ismeretes, hogy a két állam gazdasági érdekeltségei oly kompenzációs ügyletek létrehozására törekedtek, amelyek során román petróleumtermékek ellenében Ausztria vasipari nyersanyagokat és félgépjárműveket szállított volna nekünk. Ezek a törekvések azonban a két állam jegybankjainak ellenállásán meghiúsultak.

Ma már mindkét ország illetékes tényezői megállapítják, hogy a meglazult külkereskedelmi kapcsolatok összből fizése nem várható tovább magára. Nemcsak azért, mert a két állam külkereskedelmi

téren határozottan egymásra van utalva, hanem amiatt főleg, hogy az áldatlan elmentések miatt sok vonatkozásban nem tudják kihasználni a mai konjunkturális lehetőségeket. Emiatt biznak abban, hogy Románia lemond arról az Ausztriával szemben támasztott követeléséről, hogy a petróleumtermékek árának 30 százalékat erős valutában fizessék. Másrészt Ausztria, amelynek Magyarországgal való bensőségei gazdasági kapcsolatai utóbb némileg elhidegültek, a szeptember végén meginduló román-osztrák gazdasági tárgyalásoknál engedékenységét fog tanúsítani.

A jövő hónaptól egyszázalékos új pótdadót fizetnek az iparosok és kereskedők

Bucuresti, szeptember 28. (Az Új Kelet tud.) Beszámolt az Új Kelet arról az akcióról, amely az iparkamarák bevonásával az iparosok és kereskedők kötelező nyugdíjbiztosításának meghonosítását vette tervbe. A kivállók ma még nem tudják, milyen érdemek dolgoznak amellett, hogy ez a terv egyszerre olyan sürgőssé és halaszthatatlanná vált, hogy az egyik javaslatot a másik után készítették és az iparkamarák szövetsége jobb ügyhöz méltó lelkesedéssel karolta fel az ötletet. Nem kell mondjuk, hogy a kereskedelem és az ipar képviselői kivétel nélkül a terv ellen foglaltak állást, mint amely a bürokratizmus nehézségeivel és kényszerével akar megoldáshoz juttatni egy olyan problémát, amely egyáltalában nem jelentkezett a szociális szükségesség formájában. Bármennyire is megnehezítettek a gazdasági viszonyok, iparos és kereskedői nyomorról beszélni nem lehet.

A kamarai központ szombatra hívta egybe Bucurestiben az egyes iparkamarák képviselőit, hogy a kötelező nyugdíjbiztosítás felett döntsenek. Ez az értekezlet tulnyomó szótöbbséggel — három kamara szavazott csak a határozati javaslat ellen — el is fogadott egy tervet, amely egyelőre félmegoldást képez. Kimondta az értekezlet, hogy a kötelező nyugdíjbiztosítás bevezetésére vonatkozó javaslatot elveti és oly értelmű pozícióit terjeszt a kormány elé, hogy egy rendelettel életbeléptetésével minden egyes iparkama-

ra mellett állítsanak fel egy elszegényedett kereskedőket és iparosokat segélyező intézményt. Ennek az intézménynek a fenntartására minden egyes kereskedőre és iparosra, amennyiben az iparkamarák tagja, külön egyszázalékos pótdadót fognak kivetni, amelyet ugyanigy fognak behajtani, mint az ugyancsak egyszázalékos iparkamarai pótdadót. Mivel a segélyintézmények felállítására vonatkozó rendelet törvény előreláthatólag a jövő hónap folyamán érvénybe lép, az új pótdadót is már a jövő hónapban életbeléptetik.

A kereskedők és iparosok nyugdíjintézményének felállítására az értekezlet állásfoglalása szerint a jövő évben kerül sor. A nyugdíjintézménybe való belépés azonban nem lesz kötelező az iparkamarai tagokra nézve.

Pályázat

A caransebesi nyugati ritusu izraelita hitközség pályázatot hirdet egy metszői állásra. Pályázhatnak olyan 40 éven aluli, vallásos előéletű román állampolgárok, akiknek 3 elismert rabbitól בעל חפילך-juk van s akik a בעל חפילך בעל חפילך teendőket is el tudják végezni.

Fényképet tartalmazó, családi állapotot, valamint fizetési igényeket feltüntető pályázatok alulírott hitközség címére küldendők. Utiköltséget csak meghívottaknak térítünk meg. Comunitatea Ev'feilor de rit occidentala Caransebes.

Háziasztalok öröme.

Speciális szerkezet

Minimális fogyasztás

A MASSZIV ELITE-TÜZHELY

fehér zománccal kivitelben. Tűzálló samott-béleléssel.

SZÁNTÓ Oradea

„ZEPHIR” kályhagyára. Esszenciális fűtőanyagok, acéllemez redőnyök. Kérjen díjtalan árjegyzéket.

Biztos országga

Három lehetőség Kedvező lég

Párizs, szeptember 28. Tilt össze Párizsban az a kezlet, mely a nyoni hajtasából kiharadt Olasz van hivata meghallgatni nyeket a határozatokhoz hangolni. Az értekezlet, egyezményt létrehozó hasan kívül az olasz megb szamban vettek részt, órákor tilt össze Párizsban

A konferenciát Gansie tengerészeti miniszter nyzolta az összehívás szik mint fontosságát. Beszéd elnöki széklet az angol a kari főnökének és távoz ról, mely estig folytatta A megbeszélésekről hiv nem adtak ki, mert azt t Beavatott politikai körö rint a tengerészeti konfe lag gyakorlati kérdések gyalára. Anglia és Fran dők minden olyan enged nincsen veszélyeztető jelleg gok és a gyarmatok köz nal járhatóságára nézve. a Temps írja — biztos megállapodás létrejön.

Befejezés el

A Stefani párizsi jelen lános az a vélemény, ho cia-olasz értekezlet rö munkálatait és teljes elé Olaszországnak. Három fe a földközitengeri olasz el biai partokig való kiterj flottának az angol és fr hoz való csatlakozása az korlásában, vagy a három rendben gyakorolt ellenő

Újabb párizsi jelentés olasz és angol tengerész delelőtt 11 órákor ismét folytatták Olaszországn geri ellenőrzésben való ré nek tanulmányozását.

Minden körül meg akarják s beavatkozást

A Havas párizsi jelenté lapok elsősorban az angol tengerészeti szakértők ér lalkoznak. A Le Journal mások kedvezőek. Ugy lá egyezés fog létrejönni. Az készeknek mutatkoztak m ferencián, utaltak arra, nak Franciaország és A ami nek is érdekükben az Excelsior írja — abs Földközi tengert egymás nitett községekre felosztá együttműködésről beszé flotta mozgásszabadságá A három hajóhad kics seit és segélyt nyújthat nyegedett pontokon.

A Petit Parisien foglal országi helyzettel, azt áll cia és angol külügymin den lehet megegyezési es használni, hogy a spanyo avatkozást megszüntessé határozásuk, hogy nem f ideig elhúzódnai az ügyet nak újabb halasztásokba lyett, hogy konkrét ered nek el.

Kedvező szelle kisanant tá gyarországgal

Genfből jelentik, hogy gátusai: Antonescu romá szlovák és Purics jogsz tegnap hosszabb megbe

Biztosra vehető a megegyezés Olaszországgal a párizsi tengeri szakértekezleten

Három lehetőség merült fel Olaszországnak a földközítengeri értekezletben való részvételére
Kedvező légkörben folynak a kisantant államférfiainak tanácskozásai Magyarországgal

Párizs, szeptember 28. Tegnap délután tilt össze Párizsban az a tengeri szakértekezlet, mely a nyoni határozatok végrehajtásából kimaradt Olaszország igényeit van hivatva meghallgatni és az olasz igényeket a határozatokhoz lehetőleg hozzáhangolni. Az értekezlet, melyen a nyoni egyezmény létrehozó hatalmak delegátusain kívül az olasz megbízottak is teljes számban vettek részt, tegnap délután 3 órakor tilt össze Párizsban.

A konferenciát Gansier Duparc francia tengerészeti miniszter nyitotta meg és vállalta az összehívás szükségességét, valamint fontosságát. Beszéde után átadta az elnöki széklet az angol admirális vezérkari főnökének és távozott az értekezlet-ről, mely estig folytatta tanácskozásait. A megbeszélésekről hivatalos jelentést nem adtak ki, mert azt tovább folytatják. Beavatott politikai körök véleménye szerint a tengerészeti konferencián kizárólag gyakorlati kérdések kerülnek tárgyalásra. Anglia és Franciaország hajlandók minden olyan engedményre, amelynek nincs veszélyeztető jellege az anyaországok és a gyarmatok közötti tengeri utovonal járhatóságára nézve. Ezért — amint a Temps írja — biztosra vehető, hogy a megállapodás létrejön.

Befejezés előtt az értekezlet

A Stefani párizsi jelentése szerint általános az a vélemény, hogy az angol-francia-olasz értekezlet rövidesen befejezi munkálatait és teljes elégtételt szolgáltat Olaszországnak. Három feltevés merül fel: a földközítengeri olasz ellenőrzésnek a libiai partokig való kiterjesztése, az olasz flottának az angol és francia hajóhadakhoz való csatlakozása az ellenőrzés gyakorlásában, vagy a három flotta által sorrendben gyakorolt ellenőrzés.

Újabb párizsi jelentés szerint a francia, olasz és angol tengerészeti szakértők ma délelőtt 11 órakor ismét összeültek és folytatták Olaszországnak a földközítengeri ellenőrzésben való részvétele kérdésének tanulmányozását.

Minden körülmények között meg akarják szüntetni az olasz beavatkozást

A Havas párizsi jelentése szerint a mai napok elsősorban az angol, francia és olasz tengerészeti szakértők értekezletével foglalkoznak. A Le Journal szerint a benyomások kedvezőek. Ugy látszik, hogy megegyezés fog létrejönni. Az olaszok amikor késznek mutatkoztak megjelenni a konferencián, utaltak arra, hogy csatlakoznak Franciaország és Anglia nézeteihez, ami nekik is érdekükben áll, mert — mint az Excelsior írja — abszurdum lenne a Földközi tengert egymástól teljes elkülönített körzetekre felosztani. Aki viszont együttműködésről beszél, azt a három flotta mozgásszabadságának hangoztatja. A három hajóhad kicserélheti értesüléseit és segílyt nyújthat egymásnak a fenyegetett pontokon.

A Petit Parisien foglalkozva a spanyolországi helyzettel, azt állítja, hogy a francia és angol külügyminisztériumok minden lehető megegyezési eszközt fel fognak használni, hogy a spanyolországi olasz beavatkozást megszüntessék, de szilárd elhatározásuk, hogy nem hagyják hosszabb ideig elhúzódni az ügyet és hogy nem fognak újabb halasztásokba belemenni ahelyett, hogy konkrét eredményeket érmenek el.

Kedvező szellemben folynak a kisantant tárgyalásai Magyarországgal

Genfből jelentik, hogy a kisantant delegátusai: Antonescu román, Krofta cseh-szlovák és Purics jugoszláv miniszterek tegnap hosszabb megbeszélést folytattak, melyről a következő hivatalos jelentést adták ki:

A kisantant delegátusai megtárgyalva az államaikat érdeklő különböző problémákat, megállapították, hogy az összhang a három állam között tökéletes és érdekeik azonosak. Különös figyelmet szenteltek a Duna-medence problémájának és hangsúlyozták, hogy a tárgyalások Magyarországgal kedvező szellemben folynak.

Hodza és Schuschnigg tárgyalásai

Bécsből jelentik, hogy Hodza Milán cseh-szlovák miniszterrelők Bádemben hosszasan tárgyalt Schuschnigg osztrák kancellárral. Este Hodza visszatért Prágába. Hivatalos közleményt nem adtak ki a tárgyalásokról, de valószínű, hogy a cseh-szlovák és az osztrák kormányelnök Közép-Európa aktuális problémáit tárgyalta meg.

Genfből jelentik, hogy Purics jugoszláv népszövetségi megbízott ma ebédet adott a francia, valamint kisantant és Balkán-államok delegátusai tiszteletére. Delbos, Herriot, Boncour, Antonescu, Krofta és

Politis is jelen voltak.

Egyébként a szövetségi közgyűlés ma elsősorban tartotta ülését az új Népszövetségi palota dísztermében. Aga Kihán elnök ezen eseményt a nemzetek szövetsége munkálatai folytonosságának bebizonyítaként állította be és azon reményének adott kifejezést, hogy az új teremben létrejön a barátság az összes népek között. Ezután a 47 szavazó egyhangulag Belgiumot választotta be a megüresedett időleges tanácstagságra.

Wellington-Koo köszönetet mond

Genfből jelentik, hogy a Népszövetség gyűlésén folytatták az általános vitát. Holsti finn delegátus kijelentette, hogy bizik a népszövetségi ideálok végső győzelmében és ellenzi a Népszövetség reformját.

Costa du Reis, Bolivia delegátusa hibáztatja azokat, akik elhagyták a Népszövetséget, míg Argentina delegátusa azt javasolta, hogy háboru esetén a Népszövetség kérdezze meg a Kellogg-paktum aláíróit. A Népszövetség közgyűlése ezután egyhangulag megszavazta azt a határozati javaslatot, amely ünnepélyesen megbélyegzi a japán bombázásokat.

Az ülés Wellington-Koo kínai delegátus köszönetével véget ért.

Százmilliós devizacsalással gyanúsítanak egy bucuresti vállalatot

Bucuresti, szept. 29. A Tempo írja a következőket: Az ilfovi törvényszéken feljelentést tett az ipar és kereskedelmi minisztérium a Distributor American cég ellen, amely Bucarestben a Doamnei uccában székel. A feljelentés szerint az idegen személyzettel dolgozó vállalat százmilliós értékű kiviteli rendeléseket vesz fel olyan körülmények között, amiket az ügyészség hivatott tisztázni. A feltevés szerint deviza ügyletekről van szó a kivitel ürrügye alatt. A cég képviselőjét egy iraki alattvaló vezeti.

A feljelentés ügyében maga Prosper Constantinescu főügyész vezeti a vizsgálatot.

A francia vezérkar főnöke Resicán

Díszes fogadtatást készítenek elő Gamelin tábornoknak

Bucuresti, szept. 28. Gamelin tábornok francia vezérkari főnök elé román tiszti küldöttség utazik Belgrádba. A delegáció tagjai: Rozin ezredes, Davidescu alezredes és Paulian kapitány. Belgrádba utazik a bucuresti francia katonai attasé is. A küldöttség Gamelin tábornok romániai tartózkodása alatt állandóan kíséretében lesz. A francia tisztek Belgrádban román hajóra szállnak, amely

Turnu Severinig szállítja őket. A hadgyakorlatokig Gamelin tábornok és kísérelő a fővárost és az ország különböző ipari centrumait fogják megtekinteni. Turnu Severinben Gamelin tábornokot Sichițiu tábornok román vezérkari főnök fogja fogadni. A francia vezérkar főnöke egyenesen Resicára megy és onnan látogat el a fővárosba.

Művészeti lakberendezés
SZÉKELY ÉS RÉTI
BUTORGYÁR R.T. · BUCURESTI · TG. MUREȘ
TERVEZÉSÉBEN
KIVÁ NATRA MEGBIZOTTUNK FELKERESÉSI

Halálosvégi kettős szerelmi dráma egy Arad melletti községben

Arad, szept. 29. (Az Uj Kelet tud.) Halálosvégi kettős szerelmi dráma játszódott le ma reggel hét órakor az Arad környéki Seprés községben. Stana Mihály 18 éves gazdalegény agyonlőtte szerelmét, Hient Emma 16 esztendőös leányt, majd önmaga ellen fordította a fegyvert. A lány nyomban meghalt, míg a legényt haldokolva kórházba szállították. Stana már régen udvarolt a lánynak, de a lány szülei nem vették szívesen a legény gyakori látogatásait. Kedden reggel hét órakor Stana felkereste lakásán a lányt, majd szóval támadt köztük. A lánymára benyitottak a szobába a lány szülei. Abban a pillanatban, amikor az ajtó kinyílt, Stana revolvert rántott és kétszer a lányra lőtt, majd önmaga ellen fordította a fegyvert. A golyók közül egyik a lány fejébe furdott, másik pedig a szívet sértette meg és azonnali halált okozta. Stanát haldokolva kórházba szállították.

Szerdán délután temetik a vasárnapi motorkerékpárszerencsétlenség két áldozatát

Cluj, szept. 28. (Az Uj Kelet tud.) Megrendítő tragédia történt vasárnap a Körösfő és Kiskapus közötti országúton, amelynek áldozatai Farry Lajos ismert motorkerékpárversenyző és a társaságában lévő zágoni Rózsi, a Magyar Színház egyik zenészeinek felesége. Forry motorkerékpáron kiindulásra ment Zágoni Rózsival együtt. Visszatérülkben Körösfő és Kiskapus között a száguldó motorkerékpár összeütközött az Egeresi Szénbánya 715. rendszámú kocsiával, amelyet Sarca Gheorghe a szénbánya egyik tisztviselője vezetett. Az összeütközés következtében Zágoni Rózsi hatalmas ivben az uttestre zuhant, koponyalapi törést szenvedett és még a helyszínen meghalt, míg Forry Lajost súlyos sérülésekkel a kolozsvári sebészeti klinikára szállították, de a műtőasztalon kiszvedett. A vizsgálat eddig még nem derítette ki pontosan, hogy a tragédiáért kit terhel a felelősség. Annyit megállapítottak, hogy a szénbánya kocsijának vezetője letette ugyan a sofőr vizsgát, de vezetői igazolványát nem váltotta ki. Megindították ellene az eljárást. A szerencsétlen véget ért Forry Lajost és Zágoni Rózsi szerda délután temetik el.

Szörmek
legelőcsőbb beszerzési forrása
Mandelbaum szücsnél
Calea Regele Ferdinand 20.

Silberstein Abrahámért
Cluj, szept. 28. Silberstein Abrahám 15 éves feketetői pogácsaárus, aki a csucsal vasuti szerencsétlenségénél mindkét lábát törte, még mindig az orthopéd kórházban fekszik. A szerencsétlen fiu, mint azt már említettük, családfenntartó volt, mert apja 80 százalékos hadirokkant. A fiu szerencsétlensége nemcsak a családfenntartótól fosztotta meg a földhözragadt szegény zsidó családot, hanem a drága gyógyszerre és injekcióra szükséges pénz híján, még gyógyulása is hátráltatva van.

A pogácsásfiu érdekében ismételtlen a zsidó társadalom szívéhez apellálunk. Aki teheti, járuljon hozzá a kisfiu kezelési költségeihez, mert egészséghez segíthet hozzá a gyógyszeres híján talán örök nyomorúságra ítél 15 esztendőös családfenntartó zsidó fiut. Szíves adományokat az Uj Kelet kiadóhivatala továbbítja.

— A Zsidó Párt értesíti tagjait, hogy rendezeti gyűlést ma, szerda este 9 órakor tartja a párt Stroescu ucca 7/b alatti helyiségében.

Eladó imébe!!

szközöket készítő...
No. 21. Tel. 3.51.90.

Hírek

kozsvári pénztézet...
No. 21. Tel. 3.51.90.

égi és Jelzálogbank...
No. 21. Tel. 3.51.90.

2020 drb. Intrepne...
No. 21. Tel. 3.51.90.

Romani ja...
No. 21. Tel. 3.51.90.

1.387 lej értékű...
No. 21. Tel. 3.51.90.

ptőkét az Erdélyi...
No. 21. Tel. 3.51.90.

Mint máls fogyasztás

ZHELY...
No. 21. Tel. 3.51.90.

SPORT

A Hungária Kolozsvaron?

Csuj, szeptember 28. (Az Uj Kelet tud.) Nagyvárad sportkörei tárgyalásokat folytatnak a budapesti Hungaria labdarugócsapatának két romániai mérkőzési ügyében. Az utóbbi napokban Nagyváradon járt Tilea Viorel dr. a labdarugószövetség elnöke, akit a terv felkarolására kértek. Tilea dr megígérte, hogy a Hungaria mérkőzéseinek engedélyezését lehetővé teszi.

A Hungaria két mérkőzése közül az egyiket Nagyváradon a NAC csapatával játsszák, míg a másodikat Kolozsvaron a Victoriával. A tárgyalásokat a NAC vezetősége folytatja a magyar bajnokságot vezetőjével. A mérkőzések időpontját még nem állapították meg.

Mi lesz vasárnap?

Csuj, szeptember 28. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság küzdelme során vasárnap ismét érdekes fordulat játszódik. A vasárnapi program és a játékezők névsora a következő:

- Olimpia—DUIG, vezetői Ritter.
- AMTE—Phönix, Ceureanu.
- Jiul—NAC, Jean Petrescu.
- Kinizsi—Rapid, dr Russu Gabriel.
- Venus—Gloria, Anton Muresan.
- Juventus—Crisana, Irimescu.
- Universitatea—Ripensia, Kroner.
- Dragos Voda—ACFR, Oprenesescu.

Ami vasárnap óta történt

A Nemzeti Bajnokság harmadik fordulójának a papírfoma szerinti nagy meglepetését a brailai DUIG szerezte, amely legyőzte a bucaresti Rapid együttesét. A szatmári Olimpia pontot vett el az AMTE-től. Eredmények:

Csuj, Victoria—NAC 3:0 (3:0). A mérkőzést a két csapat védelme közötti különbség döntötte el. Mindvégig szép, izgalmas játék. Az egységesebb Victoria a győzelmet megérdemelte.

Timisoara, Kinizsi—Jiul 7:0 (6:0).
Satmar, Olimpia—AMTE 1:1 (0:0).
Bucuresti, Unirea Tricolor—Phönix 3:0 (1:0).
Baba, DUIG—Rapid 1:0 (0:0).

Második csoport

Arad, Gloria—Universitatea 5:0 (2:0).
Basov, Ripensia—ACFR 6:2 (1:2).
Oadea, Crisana—Dragos Voda 1:0 (0:0).
Bucuresti, Sportul Studentesc—Vulturii 3:1 (1:1).

Nemzeti Bajnokság B)

Oadea, Törekvés—Mures 1:0 (0:0).
Resija, UDR—TMAC 4:1 (2:1).
Alba-Iulia, Unirea—CFR 3:1 (1:1).
Cafel, Victoria—Tricolor 0:0.
Sibiu, Soimii—HTV 6:0 (4:0).
Ploesti, Rovine Grivita—Prahova 1:0 (0:0).

Keleti csoport

Galati, DVA—Makkabi 2:1 (1:0).
Craiova, Craiovan—Gloria CFR 2:1 (1:0).
Cernauji, Victoria—Jahn 3:0 (2:0).
Radauji, Franco Romana—HLA 6:2 (3:2).
Bucuresti, Sporting—Telefon 3:2 (2:1).
Iasi, Tricolor—Textila 5:0 (2:0).

Román Kupa

Csuj, KMSC—UEC 3:2 (0:1, 2:2, 3:2). Durva, botrányos mérkőzés, amelyet Huniade kolozsvári bíróságon elmaradt vezetett. Kovács KMSC játékos súlyos sérülést szenvedett, a munkáscsapat végig tíz emberrel játszott.

Turghumares, Monopol—Sodronyipar 1:0 (1:0).

Babad, Mica—Salontai SC 12:0 (4:0).

Timisoara, Galvani—Csendörök 3:2 (2:2).

Bistrita, Az SC Bistrita—KAC mérkőzés utóbbi lemondása folytán elmarad. Helyette SS Bistrita—Nautica 7:1 (3:1). Barátságos. Satmar, Osana—Barkochba 3:2 (2:1). A Barkochba a mérkőzésen ifjúsági csapatát szerepeltette.

Resija, RMTE—LMTE 2:0 (1:0).
Medias, Aquila—Geamul 4:2 (2:2).
Kovaszna, Amatör—SMTE 3:2 (2:1).

Keleti bajnokság

Csuj, Unirea—Reunirea 8:1 (3:0). Ifjúsági bajnokok: Victoria—Napoca 6:0 (4:0), KAC—KMSC 5:1 (2:0), Haggibbor—CFR 3:2 (2:1), Vasontode—Avram Iancu 9:0 (egy félidő).

Arad, ATE—Sparta 4:1 (4:0), Unirea—Astra 2:0 (2:0).

Timisoara, ZsSE—Patria 1:1 (1:0).
Jimboia, Bohn—Hertha 6:1 (2:0).

Külföldi eredmények

Budapest, Hungaria—ETO 12:3 (4:1), Ferencváros—Elektromos 2:1 (1:0). A Ferencváros csak öngóllal nyert. Phöbus—Törekvés 3:1 (2:0), Nemzeti—Budai 7:6 (3:2), Kispeszt—Sziurketaxi 5:4 (2:2), Budafok—Bocskai 3:1 (2:1). Szeged: Szegec FC—Ujpest 2:2 (0:0). A bajnokságban a Hungaria vezet, 2. Ujpest 3. Phöbus 4. Ferencváros.

A Fratelli Banca milánói cég tapasztalata kezeskedik a

VERMOUTH BRANCA

versenyháza nélküli minőségéről.

Bécs, Vienna—FC Wien 3:3 (1:1), Austria—FAC 2:0 (1:0), Admira—Simmering 4:2 (3:0), Rapid—FAC 3:0 (0:0), Wacker—WSC 2:1 (1:1). A második osztályban a Hakoah 2:1-re győzte le a Postopot együttesét.

Bucurestiben megkezdődött a Bucuresti—Szofia—Belgrad teniszverseny. Az első napon: Bucuresti—Belgrad 2:1. Schmidt, Réti—Radovanovici, Konlovici 1:4, 6:3, 3:6, 6:4, 11:9, Caralulis—Konlovici 6:4, 6:1, 6:3, Radovanovici—Hamburger 6:0, 6:4, 6:3. A Belgrad—Szofia mérkőzést előbbi város versenyzői nyerték 3:2 arányban.

SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

A színházi év nagy eseménye lesz az új Molnár-vígjáték szerdai bemutatója

Csuj, szeptember 28. Szerdán este mutatja be a színház Molnár Ferenc legújabb vígjátékát, a Delilát. Uj Molnár darab! Szinte felesleges is volna hozzá egyéb kísérő jelzőt fűzni. Molnár Ferenc neve ma már egyedülálló a színházi irodalom terén és egy-egy újabb darabjának bemutatója világszerte lázas izgalmat, meglepetésszerű szenzációt és bombasikert jelent. A színháznak és az irodalomnak, a költészetnek és életnek, a gyönyörű, zenélő szavaknak és falrengető humornak

olyan mestere Molnár, akit utolérni még senki sem tudott.

Tehetséges és fantáziája megközelíthetetlen, ötletei tulszármaják a francia színhadok elismert szellemességét és csipősségét is.

Molnár zseni, aki minden évben megjelenik a rivalda előtt és mindig újat, mindig meglepetést és mindig kirobbanó sikert rejteget darabjaiban.

A könnyeknek és kacagásnak kifogyhatatlan tárháza egy-egy Molnár darab. Színpad és emberismerete képessé teszi arra, hogy könnyedén, csevegve és mosolyogva hidaljon át minden szakadékot és mélységet, melyek a különböző életproblémák meglevenését közben egy író elé felsorakoznak. Ugyiszólván minden darabja vígjáték, de kivétel nélkül

ott rejtőzik és csillan fel a nagy kacagató mögött az igazi ember és költő,

akinek mély és megdöbbentő meglátásai igazi drámai és életmagot rejtenek.

Ilyen alkotása Molnárnak a Vigszínházban most színrehozott és azzal együtt párhuzamo-

san nálunk is előadásra kerülő vígjátéka, a Delila. Egy végtelenül szerelmes és megértő, de egészen mai asszonyról szól a darab, aki

efedeti és elfagadó módon menti meg boldogságát attól a mohó, ravasz élvezetvágó kis bestiától,

akit a sors a férje közelébe sodor. Rájön arra a bölcs, kézenfekvő igazságra, hogy a férfiak legnagyobb ereje az ilyen kis nőkel szemben nem a fiatalágukban, külső és belső szépségükben, hanem a pénzükbe rejlik. Megéri, szívesen, hogy a könnyű fajsúlyú nőcske, — az autósárda cukrászlánya —

nem a férje szívére, hanem a pénztárcájára vetett szemet.

Ez vonzza és teszi szerelmessé a nőt és ez teszi erőssé, ellenállhatatlanná a férfit. Terve eszel ki, s ahogy a bibliai Sámson megfosztotta Delilát az erejétől, mikor a haját levágta, úgy fosztja ő meg a férjét minden sánszától a nőikkel szemben, mikor furfangos módon elszedi tőle a pénzt. Az ötlet sikerült és a modern Delilának megmarad az ő Sámsonja, aki kiábrándulva, egy kicsit elcsúszva, de megbékélten öli magát az ő szerelmes, oltos asszonyát.

Felfokozott ambícióval, egy Molnár-bemutatót megillető, szinte

ünnepélyes lelkesedéssel, briliáns szereposztásban és kiállításban hozza színre ezt a máris világhíru darabot,

amelynek szerdán este lesz a bemutató előadása.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Szerda este fél 9: Delila. (Molnár Ferenc legújabb 3 felvonásos vígjátéka, a Vigszínház jelenlegi páratlan sikere. Főszereplők: Virág ur — Mészáros Béla, Marianne, a felesége — Erényi Böske, Ilonka cukrászlánya — Fényes Alice, Csapos — Tompa Sándor, Berényi ur — Lantos Béla, ügyvéd — Tóth Elek, automobil-ügynök — Szabados Árpád. Rendező: Szabados Árpád. Premierbérlet 4. szám.)

Csütörtök este fél 9: Delila. (Rendes bérlet 4. Irodalmi bérlet 3.)

Péntek este fél 9: Delila.

Szombat este 9: Delila.

Vasárnap d. u. 3: Toneanu román társulata. d. u. 6: Delila.

este 9: Toneanu román társulata.

A kolozsvári Román Opera műsora:

Szerda, szeptember 29: Parasztszünet és Bajazzók.

Péntek, október 1: Mártha.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, szerdán utoljára: A titokzatos ellenség. Izgalmas cowboy film, fős.: John Wayne. Holnap, csütörtökön szenzációs országos premier: A lázadó fogoly. Egy ember küzmes fogsága, akit életfogytiglan elítéltek. Az amerikai fegyházak borzalma. Fős.: Peter Lorre. Előtte Uj Fox Journal.

MUNKÁJ MOZGÓ MŰSORA:

Szerdán, csütörtökön, pénteken és vasárnap 3, 6 és 9 órák. Szombaton, okt. 2-án nincs előadás. I. Sámson. Megható társadalmi dráma. Fős.: Harry Baur és Gaby Malay. II. Az ügyvéd dilemmája. Dráma. Fős.: William Powel és Myrna Loy. III. Journal.

Kampóskereszt a nagybányai autóhivatallakában. Tudósítónk jelenti: A bányavárosi lakosság tegnap délután megdöbbenve látta, hogy a főtéren levő állami adóhivatal emeleti ablakában egy hatalmas kampóskeresztet tettek ki. Órák múltán egyes politikai vezető emberek figyelemztetésére távolították el az adóhivatal ablakából a horogkeresztet, amelyet valószínűleg egy jobboldali tisztviselő önkényesen tett ki az albakba.

A Palesztina-pavillon a bari Leontevásáron. Rómából jelenti: A bari mintavásáron felállított Palesztina-pavillont számos olasz és külföldi előkelőség látogatta meg. Közvetlenül a megnyitó ünnepség után Lancini olasz kereskedelmi miniszter látogatta meg a pavillont, majd később Brazília, Belgium és Albánia kereskedelmi miniszterei is megtekintették azt. Különösen a palesztinai textilipar és a risonioci borpincék termékei iránt nagy az érdeklődés.

APRÓ HIRJÉTESEK

Egyszeri kölcsönöt egy 2 lej vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 szalalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegzetes levéllet csak úgy továbbítunk, ha portabélyeg mellékelve van.

Szómebundák 3800 lejtől részletfizetésre is kaphatók. Átalakítások, galléroszások a legújabb bécsi modellek szerint készülnek Bixen-spanner szőrmezalóban Regele Ferdinand 3. Szembe a kapuval az emeleten.

Libasir (Libaháj) ort. köser, „hechserrel”, prima minőség, 25 kilós jeges csomagolásban 45 lej kilónként franko, szállít B. Kismann baromfikereskedés Arad, Str. Certesasiilor 1.

Ku'zberg Ma'git diplomás nyelvtanár-mó tanítását megkezdte. Tanítja a román, angol, francia, német, olasz nyelveket. Jelentkezni: Str. General Grigorescu 8. Erzsébet villa, emelet.

Ku'zberg Ma'git diplomás zongoratanár-mó tanítványokat és énekkorrepetálást vállal. Jelentkezni Str. General Grigorescu 8, Erzsébet villa, emelet.

Planinó Stingi gyártmány és rövid kereszt-huros zongora olcsón eladó. Szigeti, Memorandului 15.

Segéd konfekció, cipő és divatszakkamából azonnal felvétetik. Ajánlatokat kér Emanuel Grünberger Caransebes.

Orvosi rendelő.

5000 lakosú vidéki centrumban jól bevezetett orvosi, fogászati és röntgen-praktikával, felszereléssel vagy anélkül — családi okokból sürgősen átadó. Esetleg helyettes kerestetik.

Röntgen agregattal eladó

Ajánlatok: Dr Erdélyi Parf. IDEAL Tg-Mures.

Férfi üzem bántái nagyvárosban előrendően beszerelve az egész országban, kitrinó prosperitással, korlátlan fejlesztési lehetőségekkel, más erős elfoglaltság miatt, átadó. Tökéletes állapotban, körülbelül 500 mille könnnyűtések lehetségesek. Érdeklődések: Arvai Oradea, Vlahuța 64 alá címzendők.

Mielőtt női és gyermekéket, ruha és kalapszükséglettel beszerelné, látogassa meg a legolcsóbb árairól közismert JUNO női konfekcióruházat. Főpostával szemben, Regele Ferdinand 25. Economia öt havi részlet.

Különbejárata elegáns burtozott szoba, fűrdőszobahaszánálattal, kiadó egy vagy két személynek, lehetőleg tisztviselőnek vagy alkalmazottnak. Str. Pop Iulian 28.

עס ווארדע געוועט פיר וויפארט אין בחור תיה ויריש ווער ווארדיג אייט צו באזע צין איין שחיטה פאסטען אין איין גרא- סעס ארטשאפט צווישען צו הייראטען בתי של הישרין פאן דארט אינטרעסירענדע ביטע זין צו מעלדען ביא אדמיניסטרא ציאן פאן דיעוער בלאט.

Szép kabát- és kosztüm a siker, az minden elegáns hölgynek kell. Gondoskodjon mielőbb róla Czinczárné és Fülöp szalonjában. Diplomával és ezüstéremmel kitüntetve. Str. Barde 2, első emelet

Ke'kestink elsőrendű nőtlen segédet textilszakkamában. Molnár Testvérek Tg-Mures.

Paszományüzem teljes berendezéssel és működésben áruaktárral együtt, visszavonulás miatt, Aradon eladó. Édeklődők irjanak Löb hírapírodába Arad.

Atadó Petroseni legforalmasabb helyén egy 27 év óta fennálló urí és női divatüzlet, vagy pénzes társat is elfogad. Cim: Braum Sándor Petroseni.

Középkorú magános özv. zsidó nő elvállalja házvezetését magános idősebb urnak vagy özv. embernek, kinek 1—2 gyermekét szeretettel nevelni, csekély fizetés, de jó otthon ellenében. Leveleket „Hülséges, megbízható” jelígre a kiadóba kérek.

ERRENYES AZ OZLET LELKEZ: ERRENYES AZ OZLET LELKEZ

HIRE

A topicali hatóság indokolás nélkül visszahívta egy zsidó könyvkere telepedését

Toplica, szept. 28. A történelmi Gyula szászregényi kereskedő pal ezelőtt jómódu ember volt, gyónat azért vesztette el, minni, hogy a mai atmoszférába oda költözhet és ott nyílni akar. Odisszejának maga Farlas Gyula beszélt a következőkben:

Tizenkét év óta van Szászregényben, ahol könyvkereskedésem volt. Az letmenetem meggyengült, és tam, hogy Toplicára költözöttem ki, amelynél bérlet ki kellett fizetnem, azonkiv dusan felszereltem és külfö vatalos tankönyvekkel látta számítva, hogy üzemet sz megnyithatom.

Augusztus 20-ikán elme községhezára, hogy ott sz kijelentőlapom alapján lej toplicai főjegyző, névszerin legkerebben kijelentette, do nekem és feleségemnek délyt adni azon a címen, gyunk. Egyben közölte, ho hogy a leggyorsabb időn város.

Arva kértem, hogy ezt ve zője. A vonatkozó válasz toplicai községhezára népes augusztus 21-iki kelettel aktaszámmal a követke Farkas Gyulához:

„Van szerencsem sziv ni, hogy a népesedési tö rafusára hivatkozva, vis nevének bevezetését Top zikébe, azzal az indok teli kérése alkalmával, ni megfelelően azokat a Önt ebben a községbe v készítették.

Alulírott hatóság, könyvkereskedői tevéke nek és hasznavehetelen ség részére, mivel azt könyvkereskedést Önök olyan könyvekkel ellátu ges irodalmat tartalmaz jó hatással volna Topli gára.”

Az iratot Lau Petru fő Farkas Gyula pedig to Amikor az iratot meg felmentem újból a köz sem indokolásul elmond jöttem Toplicára, hogy t vény kereti között megél és közöltem továbbá azt rom a bucaresti közoktat által jóváhagyott tanköny kelőbb kiadók által kib letmenetem meggyengült, dalm könyvekkel áll, am het reáfogni azt, hogy az irodalmat” terjesztenek.

A főjegyző ur azonban majd ugyanilyen elutasító kedett dr. Filip Alexand kijelentette, hogy a közs nyek között sem engedí A marosvásárhelyi ipa igazolásiának alapján, z zett cégem van és fogla gyakorolhatom, ügyvéde ruzscky Ferenc maross akinek előadtam panasz tus ur kijelentette, ho indit az ügyben.

Azóta azonban egy h a vizsgálat eredményérő közben a topicali ható kénytelenek voltunk Gye költözni.

A házigazda, akinek k kifizettem, nem akar se iskolakönyvek évadja le egész vagyonomat reálitóságok különösen indó kénytelen leszek káron községet perbevenni.”

Eddig tart a topical története, amelyhez még hogy Toplica községben kereskedő, aki etnikai akít Coman Florescunak állitottságára nézve a h vezet elnöke, volt inter Dandea Emínek, a m párti szervezet elnöké kona...

HIREK

A toplicai hatóságok minden indoklás nélkül visszautasították egy zsidó könyvkereskedő letelepedését...

Toplica, szept. 28. A történet hőse Farkas Gyula szászrégeni kereskedő, még pár hónappal ezelőtt jómódu ember volt és az egész vagyont azért vesztette el, mert elég naiv volt hinni, hogy a mai atmoszférában egy kereskedő oda költözhet és ott nyithat üzletet, ahol éppen akar. Odüsszeájának jellemző történetét maga Farkas Gyula beszélte el előttünk a következőkben:

Tizenkét év óta vagyok kereskedő Szászrégenben, ahol „Mercur” név alatt könyvkereskedésem volt. Az utóbbi időben üzletmenetem meggyengült, én én arra gondoltam, hogy Toplicára költözöm. Ebből a célból Toplicán már megfelelő üzlethelyiséget is vettem ki, amelynek bérét egy fél évre előre ki kellett fizetnem, azonkívül kereskedésemet dúsan felszereltem és különösen az ezévi hivatalos tankönyvekkel láttam el magam, arra számítva, hogy tüzemet szeptember elsején megnyithatom.

Augusztus 20-án elmentem a toplicai községhez, hogy ott szabályosan a rehini kijelentőlapom alapján jeleljem, de a toplicai főjegyző, névszerint Laiu Petru ur, a legkerekebben kijelentette, hogy nem hajlandó nekem és feleségemnek letelepedési engedélyt adni azon a címen, hogy zsidók vagyunk. Egyben közölte, hogy a kívánásom az, hogy a leggyorsabb időn belül elhagyjam a várost.

Arra kértem, hogy ezt velem írásban is közölje. A vonatkozó válasz nem késett soká. A toplicai községhez a népesedési osztálya 1937 augusztus 21-iki kelettel és 4458 hivatalos aktaszámmal a következő átiratot intézte Farkas Gyulához:

„Van szerencsem szives tudomására hozni, hogy a népesedési törvény 49-ik paragrafusára hivatkozva, visszautasítjuk az Ön nevének bevezetését Toplicai község névjegy zékébe, azzal az indoklással, hogy felvételi kérése alkalmatlan, nem tudta indokolni megfelelően azokat az okokat, amelyek önt ebben a községbe való letelepedésre készítik.

Alulírott hatóság, az Ön és felesége könyvkereskedői tevékenységét főlegesen és hasznavehetetlennek tartjuk a község részére, mivel azt hisszük, hogy a könyvkereskedést Önök nem fogják tudni olyan könyvekkel ellátni, amelyek egészséges irodalmat tartalmazzanak, amely nevelő hatással volna Toplicai község lakosságára.”

Az iratot Laiu Petru főjegyző írta alá. Farkas Gyula pedig tovább beszél:

Amikor az iratot megkaptam — mondja — felmentem újból a községhez, és kérészem indoklásul elmondottam, hogy azért jöttem Toplicára, hogy tisztességesen a törvény keretei között megélejem és adó fizessék és közöltem továbbá azt, hogy könyvraktárom a bucuresti közoktatásiügyi minisztérium által jóváhagyott tankönyvekből és a legelőkelőbb kiadók által kibocsátott román irodalmat meggyengült, és én arra gondoltam könyvekből áll, amelyekre mégsem lehet reáfgogni azt, hogy azok nem „egészséges irodalmat” tartalmaznak.

A főjegyző ur azonban ezután sem tágitott, majd ugyanilyen elutasító állásponton helyezkedett dr. Filip Alexandru primar is, aki kijelentette, hogy a község semmi körülmények között sem engedi meg letelepedésemet. A marosvásárhelyi iparkamara hivatalos igazolási alapján, amely szerint bejegyzett cégem van és foglalkozásomat bárhol gyakorolhatom, ügyvéddel felmentem Porubszky Ferenc marosmegyei prefektushoz, akinek előadtam panaszomat, mire a prefektus ur kijelentette, hogy sürgős vizsgálatot indít az ügyben.

Azóta azonban egy hónap telt el és mivel a vizsgálat eredményéről nem értesítettek, de közben a toplicai hatóságok kiutasították, kénytelenek voltunk Gyergyószentmiklóásra elköltözni.

A házigazda, akinek hat havi házbéremet kifizettem, nem akar semmiről sem tudni, az iskolakönyvek évadja lejárt és így egyelőre egész vagyonomat reáfgiztem, a toplicai hatóságok különösen indoklására, amely ellen kénytelen leszek három megtérítésért a községet perbevenni.”

Eddig tart a toplicai kereskedő különös története, amelyhez még csak azt kell tudni, hogy Toplica községben van még egy könyvkereskedő, aki etnikai román származású és akit Coman Florescunak hívnak. Politikai beállítottságára nézve a helyi liberális pártszervezet élnöke, volt intermarbíztosági elnök és Dandea Emilnek, a marosmegyei liberális párti szervezet elnökének közeli rokona...
Kona...
Benczel Béla

Aranyer ellen Goedecke féle Arusol!

— Masaryk-ucca és Masaryk kolónia Palesztinában. Tel-Avivból jelentik: A Masaryk elnök elhunyt alkalmából rendezett gyászúnnepélyek során a zsidó Palesztina testületel határozati javaslatot szavaztak meg, amely kimondja, hogy a közeljövőben kolóniát létesítenek Palesztinában Masaryk elnök nevére, amelynek „Kfar Masaryk” lesz a neve. A kolóniát csehszlovákiai bevándorlók letelepítésére fogják létesíteni. A Tel-Aviv városi tanácsa elhatározta, hogy a város egyik főúccáját Masaryk uccának nevezi el.

— Tanítassuk gyermekeinket héberül! Felvételnék Temesváron 4-8 év közötti gyermekek. Társas tanulás a legújabb természetes módszer szerint. A gyermek a nyelvet könnyűszerrel sajátítja el, játék, ének kórusok és kézimunka révén. Kitűnő tanerő, aki több, mint 20 éven keresztül vezetett héber óvodát. Beiratások mindennap délelőtt 10-12, délután 4-6 óra között. Cim: Lea Kutsher Timisoara, II. ker. Str. M. Romanul 3.

— Héber-angol kurzus. A kolozsvári Wizo október elsején héber-angol kurzust nyit. A kurzusra jelentkezni, valamint minden érdemleges felvilágosítást a Schwartz Eugen posztó üzletben Regina Maria 14. sz. a. lehet megkapni.

— A választás után három hónappal összehívták Felsőbánya városi tanácsát. Baia-Mareből írják: Még júliusban megválasztottak mondották ki Baia-Mare városi tanácsát, amelyen a szélső jobboldalon kívül minden más párt képviselői helyet foglalnak. Azóta azonban állandóan halasztgatták a megválasztott tanács összehívását és a felelős tényezők azzal indokolták a halogatást, hogy a minisztérium késik a hivatalbeli tagok kinevezésével, míg a héten végül megérkezett a hivatalbéli tanácsok névsora, amely a következő: Dărăbant Alexandru gör. kat. lelkész, dr. Czumbel Lajos román. kath. kanonok, Stefănescu mérnök, Szabó Endre erdő inspektor, Pop László tanító, Grósz Lenke dr. és Markovits Lajos állatorvos. Dr. Ardelean Octavian szatmári prefektus a tegnapi összehívta a kis bányaváros választott tanácsát, amelyen egyhangulag Benea Asitont választották meg polgármesternek, alpolgármester 16 szavazattal Nicora Optimiu nemzeti párttag lett Matyosovszky László magyar párttag szemből, aki nyolc szavazatot kapott. Dr. Czumbel Lajos a Magyar Párt részéről megfellebbezte az alpolgármester választást azzal az indoklással, hogy Felsőbányán az alpolgármesteri tiszttség a Magyar Pártot illeti.

Holnap, csütörtökön a ROYAL slágemű szenzációs országos premierje:
A lázadás logoly
Egy ember küzdelmes fogsága, akt életfogytiglan elítéltek. Az amerikai fegyházak borzalmai. Főszerepben: PETER LORRE.
Előtte új Fox journal.
Ma, szerdán utoljára: „A titokzatos ellenség” c. izgalmas cowboyfilm, fősz: John Wayne.

— Sminí aceret-émlékek napja. Az idei ünnepek zárónapjai egyikén, sminí aceretkor a kolozsvári zsidó templomban két emlékünnep zajlott le. A kongresszusi templomban, a mazkir-előtt dr. Weinberger Mózes főrabbi román nyelven tartott emlékbeszédet Masaryk fölött, aki korunk legnagyobb demokrataja és minden idők egyik legnagyobb embere volt. Méltatta a főlshadítót elnököben a humanistát, a politikust és író, főképpen azonban az elnyomottak, közöttük a zsidók védelmezőjét és barátját. Emlékeztetett a polnai vérédrára, amikor a megboldogult elnököt, aki akkor egyetemi tanár volt Prágában, egyik kollégája — kitért zsidó — a vérvád elleni akció abbahagyására akarta rábeszélni, mire Masaryk egyszerűen hátra fordított a sivárlelkű embernek. Rabez Benjámin főkantör és a kórus erre az alkalomra komponált gyászdalt adott elő. — Délután a Poale Cedek templomában a vallásos cionisták nagyjárnak, rabbénu Mose Glasner emlékének hődoitak. Klein Elijahu rabbi lendülettel, mélyenjáró beszédben emelte ki Glasner Mose nagyságát és történeti jelentőségét. Nagysága abban állott, amit a „Kszav Szofér” megállapított róla, hogy a zsidó vallástörvények nemcsak magyarázója, hanem forrásainak zseniális földrítője volt, világos, ragyogó és s nemes, nagy szívt, aki tul minden pártoskodáson történelmi szemmel látta a zsidó nép jövőjét, amelyet boldognak és kiegyensúlyozottnak akart Erec Erec Jiszrael révén. Briaek Lajos, a megboldogult bölcs előrelátású, az eszméért való rendíthetetlen harcát, e harc fenségét méltatta. Az emlékünnep közönsége a két szónokot melegen üdvözölte.

— Orvosi hír. Dr. Emanuel Anca belgyógyász specialista, hazatérve rendelkezéseit újra megkezdte str. Memorandului 27. sz. alatt (UEC palotában). Röntgen és Rectoscopiai laboratórium. Telefon 18-31.

— Gheorghé Cuza és Robu Nagybanán. Tudósítónk írja: Robu képviselővel és a fiatal Cuzával az élén nyolc tagu cuzista csoport járja Szatmármegyét. Tegnapi a két inges, horogkeresztes csoport a bányavárosba érkezett, ahol Alexandrescu baiaspri tanító, a Szatmár vármegyei tagozat alelnöke kizárta az elő a népgyűlést. Robuval az élén zsidóellenes nótákat énekelve, vonultak fel a főterre a kampókeresztesek, ahol már várta őket hat község zászló alá tömörített pártembere. Alig voltak ötvenen. További énekszóval toroztak össze még ötven-hatvan kiváncsiskodót, majd a román kaszinóba vonultak. Itt Robu ismertette a nemzeti keresztény párt programját, amely meg akarja menteni a román nemzetet a zsidóktól, akik megmetyélezzik a dolgozó román tömegeket. Minden romániai politikai pártot éktelelenül támadott a tömeg előtt, különösen a nemzeti parasztpártot, melyet kommunista szervezetnek minősít. — Rajtuk kívül minden politikai párt szövetségese a zsidóknak és ezáltal ellensége az igazi kereszténységnek — mondta Robu. A fiatal Cuza és dr. Barbul Ilés Károly, a megyei tagozat elnöke a zsidó veszedelméről beszéltek, majd a gyűlés befejezése után Robuék tovább folytatták propaganda portyájukat a megyében. Mialatt a százas tömeg a kaszinóba vonult, két fiatal cuzista a Crisan uccán meg támadott egy zsidó járókelőt, akit tetleg bántalmaztak.

ÉRTESTÍTÉS
Nationala Aralános Biztosító Társaság, Bucuresti — Alapított: 1882
ALAPITOKN: 25,000.000.— Lei. TARTALÉKOK: 215,342.226.— Lei.
T. feleink tudomására hozza, hogy a társaságnál kötött sorsolásos biztosításoknak 1937 szeptember hó 6-án a fővárosi rendőrfőnökség és kereskedelmi minisztérium kiküldötteinek jelenlétében történt sorsolások alkalmával a következő kötvények huzattak ki:
7135. sz. Joan Olanescu Sinaia ————— Lei 20.000.—
0628. sz. Carol Rosenbaum Bucuresti ————— Lei 30.000.—
Az eddigi sorsolások eredménye ————— Lei 3,130.000.—
Felvilágosítást adnak: a társaság transilvaniai kerületi irodája Czirj (Str. Regina Maria 6), valamint a minden városban székelő képviselőlete.
Ez égi kötvényekben néholossan is megismerhetők a sorsolási jogszabályok a biztosított összeg határáig, 1000 lejneként 3 lej 70 kumul évi pénzügy ellenében.

CEHOSLOVACA
fiókja: Cluj, I. G. Duca ucca 3. szám.
(Select mozgószínház mellett)
az őszi és téli szezonra elsőrangú kivitteli férfii, női és gyermek
ruházati cikket
óriási választékban
hoz forgalomba ugyanolyan árák mellett, mint a bucaresti központ.

— Veszélyben forog a costaricói német zsidó telepítés. San Jozéből jelentik: A német zsidók telepítését elősegítő társaság, a Refugees Economic Corporation földvásárlásokat eszközöl Costarikában német zsidó menekültek letelepítése céljából. Az Associadet Press értesülése szerint a hatóságok megtagadták a társulat által eszközölt földvásárlásoknak teletkönyvi bevezetését, azzal az indoklással, hogy a társulat céljai ellentétben állanak Costarica nemzeti szuverenitásával. A kérdésben a legfőbb costaricai bíróság fog dönteni.

— A létört való küzdelemben hathatós segítségére van a dolgozó egyének egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz reggelenként éhgyomorra bevéve azért, mert ez gyorsan szabályozza a szellemi és testi munkaképességre oly igen fontos bélműködést és anyagcserét. Az orvosok ajánlják.

— Mosley Németországnak akarja adni Palesztinát. Londomból jelentik: A „Black Shirt” című lap, Mosley fasiszta pártjának hivatalos lapja, vezércikkét közöl a Palesztina-problémáról és arra az épíletes konkluzióra jut, hogy Palesztinát Németországnak kell átadni, mert ugymond, Németország a legalkalmasabb arra, hogy Palesztina közigazgatását a legmegfelelőbben ellássa. Németország a kipróbált közigazgatási képessége országga — írja Mosley lapja.

— Vésztégény, sápadt, étvágytalan, legyengült és gyakori fejfájásban szenvedőknek teljes gyógyulást nyújt a Dr Földes-féle FERROL vastáplikör. A leghatásosabb és legeredményesebb hízoló erősítő, vér- és izomgyarapító szer. Minden gyógyszerárban és drogériában 100 lej egy üveg.

— „BLUM Marcsa utóda”, Végh Kató ujonnan átalakított mozgásművészeti iskolájában (str. Memorandului 20), a beiratkozások megkezdődtek. Gyermekek csoportok a legmodernebb pedagógiai módszerrel, felnőt erősitő és fogytorna. Magánórák Ritmika, korrekciós gyógytorna. Tanerőképzés. Beiratkozni lehet 3-4-ig, este 7-8 óráig.

— Eljegyzés. Grünberger Mancsi és Ehrenfeld Ervin, Timisoara jegyesek. M. k. é. h.
— Róth Piroka zongoratanítását megkezdte. Vállal korrepetálást is, jutányos árbán. Reg. Ferdinand 70.

— Orvosi hír. Dr. Havas József fül-orr-gége szakorvos külföldi tanulmányutjáról hazakerkezett és rendelését megkezdte Cal. Regele Ferdinand 30 alatt.

— Raymund Löwy, az áramvonal felfedezője kiállítás rendez Londonban. Londomból jelentik: Raymund Löwy, a nagyhírű amerikai mérnök a napokban kiállítás rendez Londonban azokból az áramvonalas mozdonyokból, motorcsónakokból és számos áramvonalas találmányából, amelyeket Amerikában százczerszámra gyártanak. Ezek között legérdekesebb a hálókocsi-repülőgép modellje. A repülőgép 10 kilométeres magasságban óránként 400 mérföldnyi gyorsasággal teszi meg az utat Newyorkból Los-Angelesbe. Löwy mérnök olyan készülékkel szerelte fel a repülőgépet, mely mesterséges atmoszférát teremt, hogy a repülés e magasságban is elviselhető legyen szénsav-belégzés nélkül. Az angol sajtó elragadtatással ír a modern technika a zseniális képviselőjéről.

UJ KELET Legújabb hírek

Százezrek ünnepelték Mussolinét Berlinben

A legnagyobb titoktartás övezi Hitler és Mussolini berlini tanácskozásait

Közös kiáltványt akarnak intézni a Duce és a Führer a nyugati hatalmakhoz? Badoglio olasz marsall is Berlinbe érkezett

Berlin, szeptember 28. A Duce németországi tartózkodásának harmadik napja is a legzavartalanabb rendben zajlott le. Tegnap reggel megérkezett Essenbe, ahol a Führerrel együtt megtekintette a Krupp műveket. A gyártelepen Krupp von Bohle tanácsos fogadta a vendégeket és megmutatta a gyár különböző helyiségeit. Először az 1500 tonnás acélsajtót mutatta be, mely a legnagyobb a világon, majd a vagon üzem 70 ezer négyzetméteres termét, az ágyuöntödét és a hajópáncél készítőket. Essenből délután kettőkor távoztak és félhatkor érkeztek Berlinbe.

A főváros kimondhatatlan izgalommal várta Mussolinét. Az uccákon százezres tömegek állítottak sorfalat. Minin házfél volt lobogóva az egyetlen szovjet követségi épület ki-vételével.

Amikor a különvonatok berobogtak a berlini pályaudvarra, a zenekar az olasz királyi himnuszt és a Giovinezát játszotta. Leszállás után Hitler sorba bemutatatta a Duceknek kormánytagjait. Utána a két államférfi ellépett a két gyalogos, egy tengerész és egy légi század előtt, majd kocsiáruka a birodalmi elnöki palotához hajtott, amelyre felvonták a Duce zászlaját. Az uccákon mindenütt tomboló lelkesedés és éljenzés közben haladtak lassan a kocsik. Mussolini szemmel láthatóan meghatóttan, felemelt karral köszöntö meg a szünni nem akaró ünneplést, mely olyan arányú volt, hogy a Giornale d'Italia különkiadásában azt írta: szinte nagyobb volt, mint aminőben Mussolini otthon részesül. A birodalmi elnöki palotában nyert elhelyezést Ciano gróf külügyminiszter is, míg a szintén a Duce kíséretéhez tartozó Alfieri minisztert és Starace fasisztpárti főtitkárát az Adlon szállodába szállásolták el.

„Nem irányul más országok ellen a német-olasz barátság”

Berlinbe való érkezése után Mussolini résztvett a tiszteletére rendezett hivatalos banketten. A banketen Hitler beszédet tartott, amelynek során kihangsúlyozta a fasiszta és nemzeti szocialista rezsim eddigi eredményeit és azt a barátságot, amely az olasz és a német népet egymáshoz fűzi, amelyeket nemcsak ideológiai kapcsolatok, hanem közös érdekek fűznek össze az európai kultúráért folytatott harcban. Ezt a barátságot azonban korántsem kell tekinteni más országok ellen irányuló szövetségnek.

Mussolini válaszában kifejtette, hogy az olasz-német barátság nem elszigetelt, a német és az olasz nép hajlandó együttműködni minden más néppel, amely jószándékkal akar bekapcsolódni az európai kultúráért folytatott harcban. Miután ismételt hangsúlyozta a fasiszta és a nemzeti szocializmus eddigi eredményeit, poharát Hitler és a német nép egészségére emelte.

Ujabb berlini jelentés szerint Mussolinének a Krupp-műveknél tett látogatása állítólag kapcsolatban van azzal a ténnyel, hogy a német fegyvergyár állandó szállítója Olaszországban. Legutóbb is 420 ágyuról szóló megrendelést eszközölték.

Hitler nem készül Olaszországba

A Havas berlini jelentése szerint hivatalos német forrásból cáfolják azt a hírt, hogy Hitler közelebbről ellátogatna Olaszországba s hogy Mussolini, valamint Hitler közös kiáltványban fordulnának a nyugati államokhoz. A két kormányfő ta-

nácskozásait a legnagyobb titoktartás övezi.

Ujabbban jelentik Berlinből, hogy Potsdamból való visszatérése után Mussolini Bess kíséretében az olasz nagykövetségre hajtatott, ahol Bohle, a nemzeti szocialisták külföldi tagozatának elnöke fogadta. Innen ugyancsak Hess kíséretében Bohle-vel együtt Mussolini gyalog ment el a Victoria és Margareten strassékon keresztül az olasz fascio berlini székházába. Az

olasz kolónia tagjai az uccákon sorfalat állítottak és számos német nézővel éljenzették a Ducet. A fascio házából távoztában ismét nagy ünneplésben volt része Mussolininak.

Berlin, szeptember 28. (Rador.) Badoglio marsall ma délelőtt 12.15 órakor a német fővárosba érkezett Hamburgból jövet. Az állomáson számos előkelőség fogadta és fejtette ki szerencsekívánatait. 66-ik születésnapja alkalmából.

Premier!

Cinema Capitolban

A mai nap szenzációja a wieni filmgyártás koronája, WILLY FORST filmremeke:

„BURGTEATER“

Főszerepekben Bécs világhírű művésze: WERNER KRAUSZ, HORTENSE RAKY, OLGA CSEHOVA, HANS MOSER és WILLY EICHBERGER.

A Népszövetség közgyűlése egyhangulag megbélyegezte a nyílt kínai városok bombázását

Gyakorlati támogatásban fogja részesíteni a Népszövetség Kínát? Az angol sajtó erélyesen követeli a japán áruk bojkottálását

Nankingból jelentik, hogy a japán repülők tegnap három ízben is megjelentek Nanking és vidéke fölött. A víz- és villamosműveket, valamint egy vegyszergyárat szétromboltak. Ugyancsak tegnap bombázták Pukacsut is, amely 11 kilométernyire van Rankingtól. A Kanton Hankeu és Hangvsau-Santung vasutvonalak különböző szakaszaira is bombákat dobtak le, hogy a front felé irányított hadianyagszállítványok célhozjutását megakadályozzák. Loncsang körzetében 30 japán repülő vett részt a bombatámadásban. Egy japán páncélvonat megtámadta Hsino állomást a Peking Hankeu vonalon. A japánok a Tze ya folyónál, Csingcsientől északnyugatra áthaloltak a kínaiak megerősített vonalán.

A Népszövetség állásfoglalása a kínai-japán konfliktus ügyében

Genfben jelentik, hogy a Népszövetség közgyűlése egyhangulag határozatot hozott, amely ünnepélyesen elítéli a nyílt kínai váro-

soknak a japánok által való bombázását.

Mint Párizsból jelentik, a Petit Journal foglalkozva a 23-as bizottság munkálataival, azt hiszi, hogy a Népszövetség gyakorlatibb segítyben akarja részesíteni Kínát, mint amit a támadófel érkező elítélése jelent. A L'Oeuvre szerint úgy látszik, hogy a kínai állam szerencsésebb lesz, mint Spanyolország, ami a Genfben elérendőket illeti. A Le Populaire szerint a 23-as bizottság határozata kiindulópont a kínai-japán konfliktus nemzetközi megítélésében.

A Domej ügynökség jelenti Tokióból, hogy japán tengerészeti körökben azon véleménynek adnak kifejezést, hogy a népszövetségi 23-as bizottság által hozott ekölcsí itélet a külföldi sajtó céltartó híreszteléseinek tulajdonítható. A határozat különben nem olyan jellegű, mely hozzájárulhatna a helyzet javításához. A japán légi haderők a katonai célpontokat bombázzák és nem irányulnak a lakosság ellen.

Héber szótárak

Mannheim — Grosz: Héber-magyar szótár

az első modern teljes héber-magyar szótár rövid nyelvtannal, 623 oldal, kb. 20.000 címszóval díszes kötésben 300 lej, fűzve 200 lej.

Mannheim: Magyar-héber szótár

modern magyar-ujhéber szótár, 300 oldal, 15.000 szó 120 lej. Kapható az

Uj Kelet kiadóhivatalában

Csuj, Str. Baron L. Pop 10.

Japán barbár metódusai és a Times

Londoni jelentés szerint a Times foglalkozva a kínai-japán viszályal, ezeket írja: „Az a tény, hogy Japán barbár metódusokhoz folyamodott, a türelmetlenség, ha nem az aggodalom jele. Japán olyan fenyegetést idézett fel, ami sokkal nagyobb, mint a gyenge, de mégis nehezen megsemmisíthető kínai hadsereg. Japán az egész világ megfélemléssel elítélő ítéletét vívta ki.

A News Chronicle miután elítéli a Kína elleni támadást, intézkedéseket kér a japán kivitel bojkottálása érdekében és azt sürgeti, hogy szüntessék be a Japánba irányított áru-kivitel. Hasonló értelemben ír a Daily Herald is, amely szerint, ha gyakorlati eredményeket akarnak elérni, szükség van az Egyesült Államok közreműködésére is.

A nankingi szovjetkötvet Moszkvába utazott

Az esti órákban érkezett nankingi jelentés szerint a Szovjetunió követe elhagyta Nankingot és repülőgépen Moszkvába utazott. Utazása célja ismeretlen, de nagyjelentőségűnek hiszik. Egyidejű tokiói jelentés szerint a tokiói katonai attasé segédtszje kíséretében ugyancsak elhagyta Japánt.

Németország washingtoni követe nem tart európai háborútól

Newyork, szeptember 28. Németország washingtoni követe európai utjáról visszatérve, fogadta a sajtó képviselőit, akiknek a következő nyilatkozatot adta az európai helyzetéről: — Véleményem szerint túlzás volna azt hinni, hogy Európa súlyos konfliktus kibrobbanása előtt áll. Ami a japán-kínai háborút illeti, ha Japán uralma alá gyűri Kínát, úgy ez súlyos károkat okozhat Németország és más nemzetek távolkeleti kereskedelmének.

Rapid-vonat Temesvár és Bukarest között

Bucuresti, szeptember 28. A CFR köztudomásra hozza, hogy az új vasúti menetrend életbelépésével, tehát okt. 3-tól a tél folyamán Bucuresti és Temesvár, valamint Bucuresti—Chisinau utvonalon Rapid-vonatokat állít forgalomba. Az első a Traian, a második az Unirea nevet kapja. A Traian minden nap délelőtt 13.05 órakor indul Bucurestiből és 23.15-kor érkezik Temesvárra. Temesvárról indul 7.45 órakor és 18.05-kor érkezik a fővárosba. Az Unirea 14.25 órakor indul Bucurestiből, Chisinauból viszont 10.30 órakor indul és 20 órakor fut be a fővárosba. A 701. és 702. számú Bucuresti—Temesvár utirányú és Bucuresti—Chisinau vonalon közlekedő gyorsvonatok megszünnnek.

— Rövid hírek mindenünnen. A Cambria angol hidrológus Foynesnél Botwoodból (Kanada) jövet Londonban leszállt. Az utat 10 óra 33 perc alatt tette meg. Ez új rekord az Atlanti óceán átrepülésében. — Pál görög trónörökös rövidesen eljegyzi magát Friederich hannoveri hercegnővel, Braunschweig Ernő Agost leányával. — A lengyel sajtó pártállásra való tekintet nélkül elítéli hangon ir a varsói terrorista merényletekről. Minden terrorselekmény — írja a Kurjer Poranny — büntett és amikor a tettes saját hazájában követi el, még inkább megbocsáthatatlan, mert a terrorból kősz születik, aminél az adott körülmények között semmisen szolgálja jobban a Komintern céljait. Az Express Poranny szerint a kormány a felelősség tudatában nem tűrheti meg az anarchia szimptomáit. — A nemzetközi kiállításáig eddig 20 millió ember tekintette meg. — Hannover városa egy szép lovat ajándékozott Mussolininek, amikor a Duce Essen felől Berlinbe utaztatban a várost érintette. — Brüsszellel jelentik, hogy miután Lalouviere kommunista vezér celláját átkutatták, a rendőrség letartóztatott több kommunistát, akiket azzal vádolnak, hogy a spanyol harcterek számára önkénteseket rekrutáltak. Fontos okmányokat találtak náluk. — A Havas salamancai jelentése szerint a spanyol felkelők rádióállomása közölte azt a hírt, hogy okt. 1-én ünneplés keretében fogják ünnepelni Franco tábornokot, a felkelő haderők főparancsnokát.

CENZURÁT

Hrs. RANASE

Disztor 2

Taxa postala
plătite in num.
No. 224715/929.

10. Telefon: 8-61. Elő.
Havonta 110, negyedé.
évre 600, egészévre 1200
földre: Havonta 2, n.
félévre 12, egészévre 20
defések díjszabás szeri.
KELET" a transilvania.
zsidóság egyetlen politik.
ja. Cikkünk utánnomás
forrás megjelölésével enge.

Kelet pocszai

Azok a japán katonatisz-
akik a világ legtermészetes-
jék, hogy imperialista célj.
érdekeiben nyílt kínai város-
gát, ártatlan gyermekeket,
gokat bombázzanak halá-
nemzeti és faji kultúrájuk-
rint cselekednek.

Japánban a buddhizmus é-
szelő, magasztos tanai ak-
lelket, mely a maga belső é-
olyan tulajdonságát érvény-
melyik európai kultúrát is.
A japán nép, amelynek é-
gyökereiből fakadt, amely
társadalmi élete hallatlan
a kutató és érdeklődő sz-
rendkívül udvarias természet-
ban véve túlfelmes és béké-
Azok a vandálistusok
amelyeket japán repülőtis-
japán szoldateszka Nankin
bázisánál érvényesített, n-
gondolkodás megnyilatkozás
gesztusok, amelyeket Közé-
tesen Poroszországból impo-
Közudomású dolog ugy-
beül egy félévszázaddal ez-
ligencia és a japán arisztó-
nyabb fiait Berlinben, hely-
tonai iskolákban sajátított-
met, amelyet most ha'caik
jukban és államvezetésük-
A kémleletlenségnek, az
kodásnak és cselekedeteknek,
cinizmusnak az a rendszere
litikusai saját népük és a
nép ellen jelenlegi háború-
nek: Berlin Vilmos-korabel
szellemének tökéletes elsaj-
és éppen ezért Japán te-
ujabbkeletű elnevezését, am-
nak aposztrofálja őket. Te-
érdemeit az a megvetés-
melyet a nyugati civilizált-
tanak íránt és amely né-
ugyanazokért az okokért á-
Nap országa felé, amely ok-
Birodalom a civilizált en-
került.

Lord Peel

Beirta a nevét Palesztin-
történetbe — és hitelen si-
Neve körül három nagy-
ha'zik: az angol, a zsidó és
6, a hetvenéves öregur: a n-
sen lehunyna szemét örök-
böl, névtelenül, nyomtalanul
birodalmába, Elmondották,
gel és becsülettel szolgálta
érdemes és előkelő tagja
tisztviselői kának. De a fő-
emlékezeti volna a derék
A tavalyi palesztinai zav-
módon megszerették a h-
élet alkonyán járó öregur-
mány elhatározta, hogy k-
küld Palesztinába. Nem k-
bizottságot, hanem király-
ritka dolog és amelynek sz-
fénye csillan az angol köz-
Es amikor elnököt kefe-
mány a királyi bizottság-
esett a választás.

A lord sohasem volt az-
Nem voltak semmilyen kap-
kal, se zsidókkal. Tagja vo-
angol kormányának, amely
lotta Ugandát Herzinek, d-
keült kapcsolata a cion-
Ezzel szemben mint Ind-
váló szaktekintély volt a h-
politikájában.

Ez volt a nagy kettős é-
rályi bizottság elnöki sz-
nagy szakértő az angol gy-
és „pártatlan” ember pales-
ban.

Mindkettő igaz is volt.
Lord Peel, India ügyene-
ra, mint angol főfunkcion-
tinába és mint olyan is tó-